

Informator o egzaminie maturalnym

od **2008** roku

**język
angielski**

Warszawa 2007

Opracowano w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej
we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	5
II. Podstawy prawne egzaminu	7
III. Matura w pytaniach uczniów	9
IV. Struktura i forma egzaminu	15
V. Wymagania egzaminacyjne	33
VI. Przykładowe zestawy na egzamin ustny	47
a) poziom podstawowy	48
b) poziom rozszerzony	52
VII. Przykładowe arkusze i schematy oceniania	57
a) poziom podstawowy	59
b) poziom rozszerzony – część I	75
c) poziom rozszerzony – część II	83
Aneks – przykłady wypowiedzi pisemnych	95

I. WSTĘP

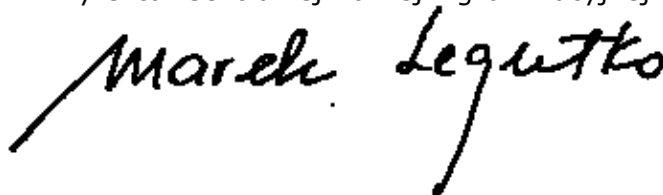
Standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego ustalono w roku 2003. W tym samym roku opublikowano też informatory o egzaminie maturalnym zawierające opis zakresu egzaminu z danego przedmiotu (odnoszący się do standardów wymagań egzaminacyjnych), opis formy przeprowadzania i oceniania egzaminu (odnoszący się do zapisów rozporządzenia o ocenianiu i egzaminowaniu), a także przykłady zadań egzaminacyjnych. W związku ze zmianami rozporządzenia o ocenianiu i egzaminowaniu konieczna stała się aktualizacja odpowiednich zapisów w informatorach. Potrzeba aktualizacji wynikała też z doświadczeń zebranych podczas pierwszych edycji egzaminu maturalnego. We wrześniu 2006 roku ukazały się aneksy do informatorów zawierające niezbędne aktualizacje.

CKE podjęła inicjatywę wydania tekstu jednolitego informatorów z roku 2003, włączając wszystkie późniejsze aktualizacje. Dzięki temu każdy maturzysta może znaleźć wszystkie niezbędne i aktualne informacje o egzaminie maturalnym z danego przedmiotu, sięgając po jedną broszurę: **Informator o egzaminie maturalnym od roku 2008**. Podkreślić należy fakt, że informatory te opisują wymagania egzaminacyjne ustalone jeszcze w roku 2003, oraz że zawarto w nich opis formy egzaminu zgodny z prawem obowiązującym od 1 września 2007 roku. Forma przeprowadzenia egzaminu maturalnego od roku 2008 nie ulega zmianie w stosunku do matury w roku 2007.

Kierujemy do Państwa prośbę o uważne zapoznanie się z Informatorem, o staranne przeanalizowanie wymagań, jakie musi spełnić maturzysta wybierający dany przedmiot i wybierający dany poziom egzaminu. Od dojrzałego wyboru przedmiotu i poziomu egzaminu zależy sukces na maturze. Tylko dobrze zdany egzamin maturalny otwiera drogę na wymarzone studia. Pracownicy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych służą pomocą w wyjaśnieniu szczegółowych kwestii związanych z egzaminem opisanym w tym Informatorze. Na pewno można liczyć też na pomoc nauczycieli i dyrektorów szkół.

Życzymy wszystkim maturzystom i ich nauczycielom satysfakcji z dobrych wyborów i wysokich wyników na egzaminie maturalnym.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

II. PODSTAWY PRAWNE EGZAMINU

Podstawowym aktem prawnym wprowadzającym zewnętrzny system oceniania jest ustawa o systemie oświaty z 1991 roku wraz z późniejszymi zmianami (DzU z 2004 r. nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami).

Aktami prawnymi regulującymi przeprowadzanie egzaminów maturalnych są:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (DzU z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DzU z 2003 r. Nr 90, poz. 846).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślenia egzaminatorów z ewidencji (DzU z 2004 r. nr 47, poz. 452 i DzU z 2006 r. nr 52, poz. 382).

III. MATURA W PYTANIACH UCZNIÓW

1. Co mi daje egzamin maturalny?	Nowy egzamin maturalny zapewnia: a) jednolitość zadań i kryteriów oceniania w całym kraju, b) porównywalność wyników, c) obiektywizm oceniania (kodowane prace maturalne, oceniane przez zewnętrznych egzaminatorów), d) rzetelność oceniania (wszystkie oceny są weryfikowane) e) możliwość przyjęcia na uczelnię bez konieczności zdawania egzaminu wstępnego.
2. Jakie są podstawowe zasady egzaminu maturalnego od roku 2007?	1. Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności określone w <i>Standardach wymagań egzaminacyjnych</i>. 2. Egzamin jest przeprowadzany dla absolwentów: a) liceów ogólnokształcących, b) liceów profilowanych, c) techników, d) uzupełniających liceów ogólnokształcących, e) techników uzupełniających. 3. Egzamin składa się z części ustnej, ocenianej przez nauczycieli w szkole i części pisemnej, ocenianej przez egzaminatorów zewnętrznych. 4. Harmonogram przebiegu egzaminów ustala dyrektor CKE i ogłasza go na stronie internetowej CKE.
3. Jakie egzaminy trzeba obowiązkowo zdawać na maturze?	1. Obowiązkowe są egzaminy z: a) języka polskiego – w części ustnej i pisemnej, b) języka obcego nowożytnego – w części ustnej i pisemnej, c) przedmiotu wybranego przez zdającego (zdanego tylko w części pisemnej) spośród następujących przedmiotów: biologia, chemia, fizyka i astronomia, geografia, historia, historia muzyki, historia sztuki, matematyka, wiedza o społeczeństwie, wiedza o tańcu, a od roku 2009 również filozofia, informatyka, język łaciński i kultura antyczna. d) od roku 2010 matematyka będzie przedmiotem obowiązkowym dla wszystkich zdających. 2. Absolwenci szkół i oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości narodowej, oprócz obowiązkowych egzaminów wymienionych w punkcie 1., zdają dodatkowo egzamin z języka ojczystego w części ustnej i pisemnej.
4. Z jakich przedmiotów dodatkowych można zdawać maturę?	Absolwent może zdawać w danej sesji egzamin maturalny z jednego, dwóch lub trzech przedmiotów dodatkowych: a) języka obcego nowożytnego, innego niż obowiązkowy – w części ustnej i pisemnej, b) języka kaszubskiego – tylko w części ustnej lub tylko w części pisemnej lub w obu częściach, c) w części pisemnej z przedmiotów wymienionych w odpowiedzi 1c na pytanie 3., jeżeli nie wybrał ich jako przedmiotów obowiązkowych, a także z informatyki, języka łacińskiego i kultury antycznej.

5. Na jakim poziomie będzie można zdawać poszczególne egzaminy?	1. Egzaminy z przedmiotów obowiązkowych mogą być zdawane na poziomie podstawowym albo rozszerzonym z wyjątkiem części ustnej języka polskiego i języka mniejszości narodowej, które są zdawane na jednym poziomie, określonym w standardach wymagań egzaminacyjnych. 2. Egzamin z przedmiotów dodatkowych jest zdawany na poziomie rozszerzonym. 3. Wyboru poziomu egzaminu z danego przedmiotu obowiązkowego zdający dokonuje w pisemnej deklaracji składanej przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego na początku nauki w klasie maturalnej i potwierdzonej do 7 lutego roku, w którym przystępuje do egzaminu.
6. Gdzie można zdawać maturę?	1. Maturę zdaje się we własnej szkole. 2. W szczególnych wypadkach może zaistnieć konieczność zdawania części ustnej egzaminu z języków obcych poza własną szkołą (np. z powodu braku nauczycieli danego języka). 3. Zdający, którzy ukończyli szkołę w latach poprzednich, a ich szkoła została zlikwidowana lub przekształcona, są kierowani do szkoły lub ośrodka egzaminacyjnego wyznaczonego przez komisję okręgową.
7. Kiedy można zdawać maturę?	1. Maturę można zdawać raz w roku, w maju, według harmonogramu ustalonego przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. 2. Osoby, które z poważnych przyczyn zdrowotnych lub losowych nie mogą przystąpić do egzaminu maturalnego z jednego lub więcej przedmiotów w wyznaczonym terminie, mogą w dniu egzaminu złożyć do dyrektora OKE wniosek za pośrednictwem dyrektora szkoły o wyrażenie zgody na przystąpienie przez nich do egzaminu z danego przedmiotu lub przedmiotów w terminie dodatkowym w czerwcu.
8. Jakie warunki muszą być zapewnione w sali egzaminacyjnej?	1. Sala, w której jest przeprowadzany egzamin, musi spełniać warunki określone w przepisach bhp i przepisach ppoż. 2. Do sali egzaminacyjnej, w której jest przeprowadzana część pisemna egzaminu maturalnego, nie można wносить żadnych urządzeń telekomunikacyjnych ani korzystać z nich w tej sali, pod groźbą unieważnienia egzaminu. 3. Przy stoliku może siedzieć wyłącznie jeden zdający. 4. Na stolikach w trakcie pisania mogą znajdować się jedynie arkusze egzaminacyjne, przybory pomocnicze i pomoce dopuszczone przez dyrektora CKE. 5. Zdający chory lub niepełnosprawny w trakcie egzaminu może mieć na stoliku leki i inne pomoce medyczne przepisane przez lekarza lub konieczne ze względu na chorobę lub niepełnosprawność. 6. Posiłki dla zdających i egzaminatorów mogą być dostępne jedynie na zewnątrz sali egzaminacyjnej poza czasem przeznaczonym na egzamin, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w pkt 5.

9. Jak powinien być zorganizowany egzamin?	1. W skład zespołu przedmiotowego przeprowadzającego egzamin ustny wchodzi dwóch nauczycieli, z których co najmniej jeden musi być zatrudniony w innej szkole. W skład zespołu nie może wchodzić nauczyciel uczący danego zdającego w klasie maturalnej. 2. W skład zespołu nadzorującego przebieg egzaminu pisemnego w danej sali wchodzi co najmniej trzech nauczycieli, z których co najmniej jeden musi być zatrudniony w innej szkole. W skład zespołu nie mogą wchodzić nauczyciele danego przedmiotu oraz wychowawca zdających. 3. Egzamin pisemny przebiega zgodnie z harmonogramem określonym przez dyrektora CKE. Szczegóły dotyczące pracy z arkuszem egzaminacyjnym z poszczególnych przedmiotów określa każdorazowo informacja zawarta w arkuszu egzaminacyjnym. 4. W czasie egzaminu pisemnego w sali egzaminacyjnej przebywają co najmniej trzej członkowie zespołu nadzorującego. 5. W czasie egzaminu zdający nie powinni opuszczać sali egzaminacyjnej. Przewodniczący zespołu może zezwolić na opuszczenie sali tylko w szczególnie uzasadnionej sytuacji, po zapewnieniu warunków wykluczających możliwość kontaktowania się zdającego z innymi osobami, z wyjątkiem osób udzielających pomocy medycznej. 6. Członkowie zespołu nadzorującego przebieg egzaminu nie mogą udzielać wyjaśnień dotyczących zadań egzaminacyjnych ani ich komentować. 7. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych lub zakłócania przebiegu egzaminu przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przerywa egzamin danej osoby, prosi o opuszczenie sali egzaminacyjnej i unieważnia egzamin zdającego z danego przedmiotu. 8. Arkusze egzaminacyjne są zbierane po zakończeniu każdej części egzaminu.
10. Jak sprawdzane są prace i ogłaszane wyniki matury?	1. Poszczególne arkusze egzaminacyjne z każdego przedmiotu są sprawdzane i oceniane przez egzaminatorów zewnętrznych, przeszkolonych przez okręgowe komisje egzaminacyjne i wpisanych do ewidencji egzaminatorów. Każdy oceniony arkusz jest weryfikowany przez egzaminatora zwanego weryfikatorem. 2. Wynik egzaminu jest wyrażony w procentach. 3. Wynik egzaminu z dodatkowego przedmiotu nie ma wpływu na zdanie egzaminu, ale odnotowuje się go na świadectwie dojrzałości. 4. Komisja okręgowa sporządza listę osób zawierającą uzyskane przez te osoby wyniki i przesyła ją do szkoły wraz ze świadectwami dojrzałości.

11. Kiedy egzamin maturalny uznawany jest za zdany?	Egzamin jest zdany , jeżeli zdający z każdego z trzech obowiązkowych przedmiotów (w przypadku języków zarówno w części ustnej, jak i pisemnej), uzyskał minimum 30% punktów możliwych do uzyskania za dany egzamin na zadeklarowanym poziomie. Zdający otrzymuje świadectwo dojrzałości i jego odpis wydane przez komisję okręgową.
12. Kiedy egzamin maturalny uznawany jest za niezdany?	Egzamin uważa się za niezdany jeżeli: a) zdający z któregośkolwiek egzaminu obowiązkowego, w części ustnej lub pisemnej, otrzymał mniej niż 30% punktów możliwych do uzyskania na zadeklarowanym poziomie, b) w trakcie egzaminu stwierdzono, że zdający pracuje niesamodzielnie i jego egzamin został przerwany i unieważniony, c) w trakcie sprawdzania prac egzaminator stwierdził niesamodzielność rozwiązywania zadań egzaminacyjnych i unieważniono egzamin.
13. Czy niezdanie ustnej części jednego ze zdawanych języków przerywa zdawanie dalszej części egzaminu?	Nie przerywa. Zdający przystępuje do kolejnych egzaminów we wcześniej ogłoszonych terminach.
14. Czy prace maturalne po sprawdzeniu będą do wglądu dla zdającego?	Na wniosek zdającego komisja okręgowa udostępnia zdającemu do wglądu sprawdzone arkusze, w miejscu i czasie określonym przez dyrektora OKE.
15. Czy można powtarzać niezdany egzamin?	1. Absolwent, który przystąpił do wszystkich egzaminów z przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i pisemnej i nie zdał jednego egzaminu (ustnego lub pisemnego), może przystąpić ponownie do egzaminu z tego przedmiotu, na tym samym poziomie w sesji poprawkowej w sierpniu. 2. Absolwent, który nie zdał egzaminu z określonego przedmiotu obowiązkowego, może przystąpić ponownie do egzaminu z tego przedmiotu w kolejnych sesjach egzaminacyjnych przez 5 lat. 3. Po upływie 5 lat od daty pierwszego egzaminu absolwent, o którym mowa w pkt 2., zdaje powtórny egzamin w pełnym zakresie. 4. Przy powtórnym egzaminie z języka obcego lub obowiązkowego przedmiotu wybranego absolwent może wybrać odpowiednio inny język obcy lub inny przedmiot, o ile nie wybrał danego przedmiotu jako dodatkowego.
16. Czy można poprawiać wynik uzyskany na egzaminie?	Absolwent, który chce podwyższyć wynik egzaminu z jednego lub kilku przedmiotów, ma prawo przystąpić ponownie do egzaminu w kolejnych latach.
17. Czy można zdawać inne przedmioty dodatkowe?	Absolwent ma prawo zdawać egzaminy z kolejnych przedmiotów dodatkowych. Wyniki tych egzaminów odnotowywane są w aneksie do świadectwa dojrzałości.

18. Kto może być zwolniony z egzaminu z danego przedmiotu?	1. Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych są zwolnieni z egzaminu z danego przedmiotu. 2. Laureatom i finalistom olimpiad uprawnienie wymienione w pkt 1. przysługuje także wtedy, gdy przedmiot nie był objęty szkolnym planem nauczania danej szkoły. 3. Osoba zwolniona z egzaminu będzie miała na świadectwie dojrzałości w rubryce danego przedmiotu wpisana informację o równoważności zwolnienia z uzyskaniem 100% punktów na poziomie rozszerzonym oraz o uzyskanym na olimpiadzie tytule.
19. Jaki wpływ na świadectwo maturalne będą miały oceny uzyskane w szkole ponadgimnazjalnej?	Oceny uzyskane w szkole ponadgimnazjalnej znajdują się na świadectwie ukończenia szkoły, natomiast na świadectwie dojrzałości są zamieszczone tylko wyniki egzaminów maturalnych i wyniki olimpiady, o ile będą podstawą zwolnienia z danego egzaminu.
20. Czy zdawanie matury jest konieczne, aby ukończyć szkołę?	Można ukończyć szkołę i nie przystąpić do matury, ponieważ nie jest ona egzaminem obowiązkowym. Jedynie te osoby, które będą chciały kontynuować naukę w wyższej uczelni, muszą zdać egzamin maturalny. Podobnie do niektórych szkół policealnych nie wystarczy świadectwo ukończenia szkoły, ale jest wymagane świadectwo dojrzałości.
21. Na jakich zasadach zdają egzamin absolwenci niepełnosprawni?	1. Absolwenci niepełnosprawni lub niesprawni czasowo przystępują do egzaminu w powszechnie obowiązujących terminach i według obowiązujących wymagań egzaminacyjnych, w warunkach i w formie dostosowanych do rodzaju niesprawności. 2. Za zapewnienie warunków i formy przeprowadzania egzaminu odpowiednich do możliwości zdających o specjalnych potrzebach edukacyjnych odpowiada dyrektor szkoły.
22. Czy osoby z dysleksją rozwojową będą rozwiązywać inne zadania niż pozostali zdający?	Na poziomie maturalnym dla osób dyslektycznych nie przewiduje się różnicowania arkuszy ani wydłużenia czasu ich rozwiązywania. Możliwe jest jedynie zastosowanie odrębnych kryteriów oceniania prac pisemnych.
23. W jakich sytuacjach można złożyć odwołanie od egzaminu?	1. Jeżeli w trakcie egzaminu w części ustnej lub pisemnej nie były przestrzegane przepisy dotyczące jego przeprowadzenia, absolwent może w terminie 2 dni od daty egzaminu zgłosić zastrzeżenia do dyrektora komisji okręgowej. 2. Dyrektor komisji okręgowej rozpatruje zgłoszone zastrzeżenia w terminie 7 dni od daty ich otrzymania. 3. Rozstrzygnięcia dyrektora komisji okręgowej są ostateczne. 4. Nie przysługuje odwołanie od wyniku egzaminu.

24. Jaka będzie matura absolwentów szkół z ojczystym językiem mniejszości narodowych?	1. Absolwenci szkół lub oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowych mogą zdawać na egzaminie przedmiot lub przedmioty w języku polskim lub odpowiednio w języku danej mniejszości narodowej. Wyboru języka, w którym będzie zdawany przedmiot, absolwent dokonuje wraz z deklaracją wyboru przedmiotu, o której mowa w pytaniu 5. 2. Absolwenci szkół z językiem wykładowym mniejszości narodowych, którzy zdecydują się pisać maturę w języku ojczystym, otrzymają te same arkusze egzaminacyjne co pozostali uczniowie.
25. Czy matura zapewni dostanie się na wybrany kierunek studiów?	Matura nie daje gwarancji automatycznego dostania się na studia. Warunki rekrutacji na daną uczelnię ustala senat tej uczelni. Ustawa o szkolnictwie wyższym zastrzega, że uczelnie nie będą organizować egzaminów wstępnych dublujących maturę. To znaczy, jeżeli kandydat na studia zdał na maturze egzamin z wymaganego na dany wydział przedmiotu, to jego wynik z egzaminu maturalnego będzie brany pod uwagę w postępowaniu kwalifikacyjnym.

IV. STRUKTURA I FORMA EGZAMINU

1. Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego, jako przedmiotu obowiązkowego, może być zdawany na **poziomie podstawowym** albo na **poziomie rozszerzonym**.
2. Egzamin składa się z dwóch części:
 - a) **egzaminu ustnego**, zdawanego na poziomie podstawowym albo rozszerzonym, organizowanego w szkole, ocenianego przez przedmiotowy zespół egzaminacyjny,
 - b) **egzaminu pisemnego**, zdawanego na poziomie podstawowym albo rozszerzonym, ocenianego przez egzaminatorów okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Zdający w obydwu częściach egzaminu wykonują **wyłącznie** zadania odpowiadające wymaganiom **dla wybranego poziomu**.
3. Egzamin ustny i pisemny z języka obcego wybranego jako przedmiot obowiązkowy nie musi być zdawany na tym samym poziomie.
4. Wyniki egzaminu wyrażane są w skali procentowej.
5. Warunkiem zdania egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego jest uzyskanie przez zdającego wymaganej liczby punktów zarówno w części ustnej, jak i pisemnej.

Zdający zdał **ustny egzamin** maturalny z języka obcego nowożytnego, jeżeli uzyskał co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania za wykonanie zadań z poziomu, do którego przystąpił.

Zdający zdał **pisemny egzamin** maturalny z języka obcego nowożytnego, jeśli za wykonanie zadań uzyskał co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania na wybranym poziomie.
6. Wynik egzaminu ustnego lub pisemnego nie ma wpływu na możliwość przystąpienia zdającego do kolejnej części egzaminu z danego języka obcego nowożytnego.
7. Na świadectwie dojrzałości wyniki egzaminu ustnego i pisemnego zapisywane są oddzielnie, z określeniem poziomu egzaminu, do którego zdający przystąpił.
8. **Egzamin ustny** może być zdawany na dwóch poziomach: podstawowym albo rozszerzonym – do wyboru przez zdającego:
 - egzamin na poziomie podstawowym trwa 10 minut; zdający ma dodatkowo 5 minut na zapoznanie się z treścią zestawu zadań,
 - egzamin na poziomie rozszerzonym trwa 15 minut; zdający ma dodatkowo 15 minut na zapoznanie się z treścią zestawu zadań i przygotowanie prezentacji.
9. **Egzamin pisemny** na poziomie podstawowym składa się z jednej części i trwa 120 minut.

Egzamin pisemny na poziomie rozszerzonym trwa 190 minut i składa się z dwóch części:

 - część pierwsza egzaminu trwa 120 minut,
 - część druga egzaminu trwa 70 minut.
10. Części egzaminu pisemnego na poziomie rozszerzonym oddzielone są przerwą.
11. W każdej części egzaminu pisemnego zdający otrzymuje jeden arkusz egzaminacyjny.
12. Egzamin z drugiego języka obcego nowożytnego wybranego jako **przedmiot dodatkowy**, zdawany jest w części ustnej i pisemnej na **poziomie rozszerzonym**.

1. EGZAMIN USTNY

1.1. STRUKTURA EGZAMINU USTNEGO Z JĘZYKA OBCEGO

POZIOM PODSTAWOWY		punkty	
		treść	język
Czas: 10 minut Przygotowanie: 5 minut			
Zad. 1. Trzy rozmowy sterowane: – uzyskiwanie, udzielanie informacji – relacjonowanie wydarzeń – negocjowanie		3 3 3	5
Zad. 2. Opis ilustracji i odpowiedzi na dwa pytania		6	
Razem		20	

albo

POZIOM ROZSZERZONY		punkty	
		treść	język
Czas: 15 minut Przygotowanie: 15 minut			
Zad. 1. Rozmowa na podstawie materiału stymulującego		6	7
Zad. 2. Prezentacja tematu oraz dyskusja z egzaminującym na temat prezentowanych zagadnień		7	
		Razem	20

Zdający wykonują wyłącznie zadania odpowiadające wymaganiom dla wybranego poziomu.

1.2. OPIS EGZAMINU USTNEGO

1. Egzamin ustny, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, składa się z dwóch zadań i sprawdza przede wszystkim sprawność mówienia.
2. Zdający wybiera i deklaruje na piśmie poziom egzaminu ustnego w terminie określonym w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej.
3. Egzamin na poziomie rozszerzonym różni się od egzaminu na poziomie podstawowym rodzajem i stopniem trudności zadań, zakresem sprawdzanych umiejętności oraz kryteriami oceny.
4. Podczas egzaminu zdający nie może korzystać ze słowników.

Poziom podstawowy

Zadanie pierwsze polega na przeprowadzeniu trzech rozmów sterowanych, w których role przyjmowane przez zdającego odpowiadają jego doświadczeniom życiowym lub opisują sytuacje, w jakich mógłby znaleźć się w przyszłości. Zdający prowadzi rozmowę z egzaminującym, zgodnie ze scenariuszem podanym w zadaniu.

- a) Rozmowa pierwsza sprawdza umiejętność uzyskiwania, udzielania informacji.
- b) Rozmowa druga sprawdza umiejętność relacjonowania wydarzeń, w tym użycia czasów przeszłych.
- c) Rozmowa trzecia sprawdza umiejętność negocjowania.

Zadanie drugie polega na opisaniu przez zdającego ilustracji zamieszczonej w wylosowanym zestawie i udzieleniu odpowiedzi na dwa pytania postawione przez egzaminującego. Treść ilustracji umożliwia sprawdzenie umiejętności opisywania sytuacji, przedmiotów, osób i wyrażania własnej opinii.

W czasie przeznaczonym na przygotowanie się do odpowiedzi zdający:

- zapoznaje się ze scenariuszem rozmów sterowanych,
- przygotowuje się do opisu ilustracji i rozmowy z egzaminującym.

Poziom rozszerzony

Zadanie pierwsze polega na przeprowadzeniu ze zdającym rozmowy na podstawie materiału stymulującego, który zawiera różnorodne elementy, takie jak ilustracje, fragmenty tekstu, nagłówki, tytuły, komiksy, diagramy, wykresy, tabele itp. Sprawdzane są umiejętności opisu / prezentacji materiału stymulującego, interpretacji zawartych w nim treści oraz wyrażania i uzasadniania własnej opinii.

Egzaminujący sprawdza powyższe umiejętności, zadając 4-5 pytań związanych z treścią materiału stymulującego.

Zadanie drugie polega na prezentacji przez zdającego jednego z dwóch tematów umieszczonych w zestawie i dyskusji z egzaminującym na zaprezentowany temat. Zdający wybiera jeden z dwóch tematów, sformułowanych w języku obcym. Jego zadaniem jest zaprezentowanie dłuższej, trwającej około 3 minut, wieloaspektowej wypowiedzi na wybrany temat, a następnie udzielenie egzaminującemu odpowiedzi na pytania sprawdzające umiejętność wyrażania, uzasadniania i obrony własnej opinii związanej z prezentowanym tematem.

W czasie przeznaczonym na przygotowanie się do odpowiedzi zdający:

- analizuje materiał stymulujący i przygotowuje się do jego prezentacji,
- wybiera jeden z dwóch tematów zawartych w wylosowanym zestawie,
- przygotowuje się do prezentacji tematu.

1.3. PUNKTACJA I KRYTERIA OCENIANIA EGZAMINU USTNEGO

Punktacja na poziomie podstawowym

Zadanie 1. Rozmowy sterowane			Zadanie 2. Rozmowa na podstawie ilustracji	
A. Izyskiwanie, udzielanie informacji	B. Relacjonowanie wydarzeń	C. Negocjowanie	Opisywanie ilustracji	Wyrażanie opinii
0 – 3 pkt	0 – 3 pkt	0 – 3 pkt	0 – 2 pkt	0 – 4 pkt
Umiejętności językowe zaprezentowane w zadaniach 1. i 2.				
0 – 5 pkt				

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Zadanie 1. Rozmowy sterowane

– uzyskiwanie, udzielanie informacji, relacjonowanie wydarzeń, negocjowanie:

1 pkt – komunikat kompletny, zgodny z poleceniem,

0 pkt – brak komunikacji, komunikat niezrozumiały, niezgodny z poleceniem lub niekompletny.

Uwaga!

Opis każdej sytuacji składa się z trzech podpunktów. Ocenie według powyższych kryteriów podlega realizacja każdego podpunktu w każdej z trzech sytuacji.

Zadanie 2. Rozmowa na podstawie ilustracji

– opisywanie ilustracji:

2 pkt – pełny opis ilustracji, zachowujący logiczny porządek,

1 pkt – niepełny opis ilustracji i / lub brak logicznego porządku,

0 pkt – brak wypowiedzi lub opis niezgodny z ilustracją,

– wyrażanie opinii:

2 pkt – odpowiedź pełna, zgodna z treścią zadanego pytania,

1 pkt – odpowiedź niepełna i / lub częściowo odbiegająca od treści zadanego pytania,

0 pkt – brak odpowiedzi lub odpowiedź w znacznym stopniu odbiegająca od treści zadanego pytania.

Uwaga!

Ocenie, według powyższych kryteriów, podlega odpowiedź na każde z dwóch pytań o opinię.

Umiejętności językowe zaprezentowane w zadaniach 1. i 2. oceniane łącznie:

5 – 4 pkt – dobry poziom znajomości słownictwa i struktur językowych, nieliczne błędy językowe, wypowiedź płynna, poprawna wymowa i intonacja,

3 – 2 pkt – zadowalający poziom znajomości słownictwa i struktur językowych, liczne błędy językowe, zakłócenia w płynności wypowiedzi, błędy w wymowie i intonacji,

1 – 0 pkt – bardzo ograniczona znajomość słownictwa i struktur językowych, bardzo liczne błędy językowe, brak płynności wypowiedzi, liczne błędy w wymowie i intonacji.

Uwaga!

Jeżeli zdający przystąpił do realizacji tylko jednego z zadań może otrzymać maksymalnie 3 pkt za umiejętności językowe.

Punktacja na poziomie rozszerzonym

Zadanie 1. Rozmowa na podstawie materiału stymulującego		Zadanie 2. Prezentacja tematu i dyskusja	
Prezentacja materiału stymulującego	Interpretowanie, wyrażanie opinii	Prezentacja tematu	Udział w dyskusji, wyrażanie opinii, argumentowanie
0 – 2 pkt	0 – 4 pkt	0 – 3 pkt	0 – 4 pkt
Umiejętności językowe zaprezentowane w zadaniach 1. i 2.			
0 – 7 pkt			

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM

Zadanie 1. Rozmowa na podstawie materiału stymulującego

– prezentacja materiału stymulującego:

- 2 pkt – pełna prezentacja materiału stymulującego,
- 1 pkt – niepełna prezentacja materiału stymulującego,
- 0 pkt – brak odpowiedzi lub odpowiedź niezgodna z materiałem stymulującym,

– interpretowanie, wyrażanie opinii:

- 4 pkt – odpowiedzi pełne, nie odbiegają od treści zadanych pytań,
- 3 pkt – odpowiedzi niepełne, nie odbiegają od treści zadanych pytań,
- 2 pkt – odpowiedzi niepełne, częściowo odbiegają od treści zadanych pytań,
- 1 pkt – brak odpowiedzi na niektóre pytania i / lub odpowiedzi w znacznym stopniu odbiegają od treści zadanych pytań,
- 0 pkt – brak odpowiedzi na pytania.

Zadanie 2. Prezentacja tematu i dyskusja z egzaminującym

– prezentacja tematu:

- 3 pkt – bogata treść, wielostronne ujęcie tematu, wszystkie elementy prezentacji logicznie powiązane, poprawna konstrukcja prezentacji (zawierająca wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- 2 pkt – bogata treść, jednostronne ujęcie tematu, brak spójności logicznej między niektórymi elementami prezentacji, niezbyt poprawna konstrukcja prezentacji (nie zawierająca wstępu lub zakończenia),
- 1 pkt – uboga treść, częściowo odbiegająca od tematu, brak spójności logicznej między elementami prezentacji, brak wyraźnej konstrukcji prezentacji (nie zawiera wstępu i zakończenia),
- 0 pkt – bardzo uboga treść, znacznie odbiegająca od tematu, prezentacja niespójna, chaotyczna.

Uwaga!

Jeżeli prezentacja jest w całości nie na temat, nie jest oceniana, a egzaminujący nie rozpoczyna ze zdającym dyskusji na jej temat.

– udział w dyskusji, wyrażanie opinii i argumentowanie:

- 4 pkt – pełne odpowiedzi na pytania, umiejętność obrony opinii, logiczna, wielostronna argumentacja,
- 3 pkt – pełne odpowiedzi na większość pytań, umiejętność obrony opinii, logiczna, ale jednostronna argumentacja,
- 2 pkt – niepełne odpowiedzi na pytania, braki w umiejętności obrony opinii, uboga, nie zawsze logiczna argumentacja,
- 1 pkt – niepełne odpowiedzi na większość pytań, braki w umiejętności obrony opinii, nielogiczna argumentacja lub brak argumentacji,
- 0 pkt – brak odpowiedzi na pytania.

Umiejętności językowe zaprezentowane w zadaniach 1. i 2. oceniane łącznie:

- 7 – 6 pkt – bogate słownictwo i frazeologia zgodne z tematem wypowiedzi, urozmaicone struktury gramatyczne, sporadyczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji, wypowiedź płynna, poprawna wymowa i intonacja,
- 5 – 4 pkt – słownictwo i frazeologia zgodne z tematem wypowiedzi, niezbyt urozmaicone struktury gramatyczne, błędy językowe nie zakłócają komunikacji, wypowiedź płynna, poprawna wymowa i intonacja,
- 3 – 2 pkt – podstawowe słownictwo, ograniczony zakres struktur gramatycznych, liczne powtórzenia, błędy językowe częściowo zakłócają komunikację, wypowiedź niezbyt płynna, częściowo niepoprawna wymowa i intonacja,
- 1 – 0 pkt – ubogie słownictwo, nieporadne użycie struktur składniowych, liczne błędy językowe, które uniemożliwiają lub znacznie zakłócają komunikację, brak płynności wypowiedzi, niepoprawna wymowa i intonacja.

Uwaga!

Jeżeli zdający przystąpił do realizacji tylko jednego z zadań, może otrzymać maksymalnie 5 pkt za umiejętności językowe.

2. EGZAMIN PISEMNY

2.1. STRUKTURA EGZAMINU PISEMNEGO Z JĘZYKA OBCEGO

POZIOM PODSTAWOWY		pkt
Czas trwania egzaminu na poziomie podstawowym: 120 minut (w tym nagranie – ok. 20 minut)		
Rozumienie ze słuchu		15
Rozumienie tekstu czytanego		20
Wypowiedź pisemna		15
Razem		50
Koniec egzaminu na poziomie podstawowym		

albo

POZIOM ROZSZERZONY		pkt
Czas trwania egzaminu na poziomie rozszerzonym: 190 minut		
CZĘŚĆ I Czas: 120 min	Stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych	5
	Wypowiedź pisemna	18
PRZERWA		
CZĘŚĆ II Czas: 70 min (w tym nagranie ok. 25 min)	Rozumienie ze słuchu	15
	Rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych	12
Razem		50
Koniec egzaminu na poziomie rozszerzonym		

Zdający wykonują wyłącznie zadania odpowiadające wymaganiom dla wybranego poziomu.

2.2. OPIS EGZAMINU PISEMNEGO

1. Egzamin pisemny na poziomie podstawowym składa się z jednej części. Egzamin pisemny na poziomie rozszerzonym składa się z dwóch części.
2. Zdający wybiera i deklaruje na piśmie poziom egzaminu pisemnego w terminie określonym w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej.
3. Egzamin na poziomie rozszerzonym różni się od egzaminu na poziomie podstawowym stopniem trudności tekstów, zakresem sprawdzanych umiejętności oraz kryteriami oceny.
4. Na obu poziomach w zadaniach sprawdzających rozumienie ze słuchu wykorzystywane są nagrania tekstów.
5. Podczas egzaminu zdający nie może korzystać ze słowników.
6. Części egzaminu na poziomie rozszerzonym oddzielone są przerwą.

Poziom podstawowy

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzają umiejętności odpowiadające wymaganiom dla poziomu podstawowego:

- a) rozumienia ze słuchu – zdający rozwiązuje zadania sprawdzające rozumienie wysłuchanych tekstów,
- b) rozumienia tekstu czytanego – zdający czyta teksty i rozwiązuje zadania sprawdzające ich rozumienie,
- c) pisanie – zdający wykazuje się umiejętnością pisanie prostych tekstów użytkowych.

Rozumienie ze słuchu

Liczba i długość tekstów: 3 teksty adaptowane o łącznym czasie trwania ok. 6 minut (całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań trwa ok. 20 minut).

Rodzaje tekstów:

- teksty informacyjne (np. komunikaty i instrukcje),
- rozmowy, wywiady,
- teksty narracyjne.

Typy zadań: zadania zamknięte – prawda / fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.

Rozumienie tekstu czytanego

Liczba i długość tekstów: 3 teksty adaptowane o łącznej długości około 1,5 strony A4.

Rodzaje tekstów:

- informacyjne,
- publicystyczne,
- narracyjne,
- literackie.

Typy zadań: zadania zamknięte – prawda / fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.

Wypowiedź pisemna

Liczba i długość wypowiedzi: 2 teksty użytkowe:

- krótszy – bez określonego limitu słów,
- dłuższy – 120-150 słów.

Formy wypowiedzi:

- krótki tekst użytkowy, np. notatka / wiadomość, pocztówka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta,
- dłuższy tekst użytkowy: list prywatny, prosty list formalny.

Zadania polegają na napisaniu krótkiego i dłuższego tekstu użytkowego zgodnie ze szczegółowymi wskazówkami dotyczącymi treści.

Poziom rozszerzony

Część I

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzają umiejętności odpowiadające wymaganiom dla poziomu rozszerzonego:

- a)** stosowania struktur leksykalno-gramatycznych – zdający wykonuje zadania wymagające zastosowania odpowiednich struktur leksykalno-gramatycznych,
- b)** pisania – zdający pisze dłuższy tekst na określony temat (do wyboru z trzech) we wskazanej formie.

Stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych

Liczba zadań: 2 zadania.

Typy zadań: zadania otwarte – transformacje, tłumaczenie fragmentów zdań, słowotwórstwo, test luk.

Wypowiedź pisemna

Liczba i długość wypowiedzi: 1 tekst o długości 200-250 słów.

Formy wypowiedzi:

- opis,
- opowiadanie,
- recenzja,
- rozprawka.

Część II

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzają umiejętności odpowiadające wymaganiom dla poziomu rozszerzonego:

- a)** rozumienia ze słuchu – zdający rozwiązuje zadania sprawdzające rozumienie wysłuchanych tekstów,
- b)** rozumienia tekstu czytanego – zdający czyta teksty i rozwiązuje zadania sprawdzające ich rozumienie,
- c)** rozpoznawania struktur leksykalno-gramatycznych – zdający wykonuje zadania wykorzystując załączony tekst.

Rozumienie ze słuchu

Liczba i długość tekstów: 3 teksty oryginalne lub w niewielkim stopniu adaptowane o łącznym czasie trwania ok. 6 minut (całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań trwa ok. 25 minut).

Rodzaje tekstów:

- teksty informacyjne (np. komunikaty i instrukcje),
- rozmowy, wywiady,
- teksty narracyjne.

Typy zadań: zadania zamknięte – prawda / fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.

Rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych

Liczba i długość tekstów : 3 teksty oryginalne lub w niewielkim stopniu adaptowane o łącznej długości około 2 stron A4.

Rodzaje tekstów:

- informacyjne,
- publicystyczne,
- narracyjne,
- literackie.

Typy zadań:

- zadania zamknięte do sprawdzenia rozumienia tekstu – dobieranie, wielokrotny wybór,
- test luk sterowanych do sprawdzenia umiejętności rozpoznawania struktur leksykalno – gramatycznych.

2.3. PUNKTACJA I KRYTERIA OCENIANIA EGZAMINU PISEMNEGO

Punktacja na poziomie podstawowym

Rozumienie ze słuchu

Punktacja: **1 pkt** za każdy element poszczególnych zadań – **razem 15 punktów**.

Rozumienie tekstu czytanego

Punktacja: **1 pkt** za każdy element poszczególnych zadań – **razem 20 punktów**.

Wypowiedź pisemna

Krótką formą użytkową (5 punktów)

	TREŚĆ				POPRAWNOŚĆ	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
	Inf. 1	Inf. 2	Inf. 3	Inf. 4		
Liczba punktów	0 – 1	0 – 1	0 – 1	0 – 1	0 – 1	5

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

Przy ocenie tego zadania bierze się pod uwagę głównie komunikatywność, a w mniejszym stopniu ocenia się poprawność językową.

- Przyznaje się po 1 punkcie za każdą informację zgodną z poleceniem.
- Jeżeli brak informacji lub błędy językowe uniemożliwiają jej zrozumienie, przyznaje się 0 punktów za tę informację.
- Jeżeli tekst jest poprawny pod względem językowym, tzn. nie zawiera błędów lub zawiera błędy stanowiące nie więcej niż 25% liczby wszystkich wyrazów w tekście, przyznaje się 1 punkt za poprawność językową.
- Jeżeli tekst zawiera błędy językowe (gramatyczne oraz leksykalne) i ortograficzne stanowiące więcej niż 25% liczby wszystkich wyrazów w tekście, przyznaje się 0 punktów za poprawność językową.
- Punkt za poprawność przyznaje się, jeśli tekst zawiera więcej niż połowę wymaganych informacji (tj. minimum 3 punkty za treść).

Dłuższą formą użytkową (10 punktów)

	TREŚĆ				FORMA	BOGACTWO JĘZYKOWE	POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
	Inf. 1	Inf. 2	Inf. 3	Inf. 4				
Liczba punktów	0-0,5-1	0-0,5-1	0-0,5-1	0-0,5-1	0 - 1 - 2	0 - 1 - 2	0 - 1 - 2	10

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

Przy ocenie tego zadania bierze się pod uwagę treść, formę, bogactwo językowe i poprawność językową.

Treść:

Przyznaje się maksymalnie po 1 punkcie **za każdą** informację.

- 1 pkt – informacja zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu,
- 0,5 pkt – informacja zawiera część elementów określonych w poleceniu,
- 0 pkt – brak informacji lub błędy językowe uniemożliwiają jej zrozumienie.

Forma:

- 2 pkt – wypowiedź zgodna z wymaganą formą,
 - układ tekstu spójny, logiczny,
 - objętość pracy może przekroczyć podane granice do $\pm 10\%$,
- 1 pkt – wypowiedź częściowo zgodna z wymaganą formą,
 - układ tekstu częściowo spójny, logiczny,
 - objętość pracy może przekroczyć podane granice do $\pm 15\%$,
- 0 pkt – układ tekstu niespójny, chaotyczny,
 - objętość pracy przekracza podane granice ponad $\pm 15\%$,
 - praca jest niezgodna z wymaganą formą lub zawiera więcej niż 200 słów **(niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)**.

Bogactwo językowe:

- 2 pkt – zróżnicowane struktury gramatyczne,
 - urozmaicone słownictwo i frazeologia,
- 1 pkt – mało zróżnicowane struktury gramatyczne,
 - mało urozmaicone słownictwo i frazeologia,
- 0 pkt – niezróżnicowane struktury gramatyczne,
 - bardzo ubogie słownictwo i frazeologia,
 - praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu **(niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)**,
 - zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść **(niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)**.

Poprawność językowa:

- 2 pkt – błędy językowe (gramatyczne i/lub leksykalne) i/lub ortograficzne, stanowiące od 0 do 15% liczby wszystkich wyrazów,
- 1 pkt – błędy językowe (gramatyczne i/lub leksykalne) i/lub ortograficzne, stanowiące powyżej 15%, nie więcej jednak niż 25% liczby wszystkich wyrazów,
- 0 pkt – błędy językowe (gramatyczne i/lub leksykalne) i/lub ortograficzne, stanowiące powyżej 25% liczby wyrazów,
 - praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu, **(niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)**.
 - zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść **(niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)**.

UWAGA!

W obu zadaniach nie uwzględnia się błędów stylistycznych i interpunkcyjnych.

Punktacja na poziomie rozszerzonym

CZĘŚĆ I

Stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych

Punktacja: **0,5 pkt** za każdy element poszczególnych zadań – **razem 5 punktów**.

Wypowiedź pisemna (18 punktów)

ZADANIE	Treść			Kompozycja			Bogactwo językowe			Poprawność językowa			Razem pkt
Maksymalna liczba punktów	5			4			5			4			18
Poziom	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
Liczba uzyskanych punktów	5	4-3-2	1-0	4	3-2	1-0	5	4-3-2	1-0	4	3-2	1-0	

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

1. W kryterium kompozycji, bogactwa językowego i poprawności językowej wyodrębnione zostały **kryteria główne i drugorzędne**, przy czym kryteria główne mają dwukrotnie większą wagę niż kryteria drugorzędne. Kryteria drugorzędne podane zostały w tabeli kursywą.
2. Jeśli praca liczy **mniej niż 100 słów**, zdający otrzymuje 0 punktów w kryterium poprawności językowej i kryterium bogactwa językowego.
3. W przypadku prac liczących **powyżej 300 słów** zdający otrzymuje 0 punktów za kompozycję pracy (***niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów***).
4. Fragmenty podane w języku obcym w poleceniu (np. początek lub zakończenie opowiadania) nie są wliczane do ogólnej liczby słów w pracy zdającego.

Tabele ze szczegółowymi kryteriami oceniania poszczególnych typów wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym oraz uwagi dodatkowe dotyczące wypowiedzi pisemnych na obydwu poziomach znajdują się na stronach 28-31.

CZĘŚĆ II

Rozumienie ze słuchu

Punktacja: **1 pkt** za każdy element poszczególnych zadań – **razem 15 punktów**.

Rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych

Punktacja: **1 pkt** za każdy element zadań sprawdzających rozumienie tekstu czytanego (8-9 elementów) oraz **0,5 pkt** za każdy element zadań sprawdzających rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych (6-8 elementów) – **razem 12 punktów**.

ROZPRAWKA

Kryterium oceny		A		B		C	
zdający:		zdający:		zdający:		zdający:	
POZIOM MERYTORYCZNY	I. TREŚĆ rozumie wybrany temat, dostosowuje treść do formy wypowiedzi: – formułuje tezę, – omawia temat, – podsumowuje temat , zna realia danego obszaru językowego (kryterium to wprowadzamy, jeżeli temat wymaga ich znajomości).	1. formułuje wypowiedź zgodną z tematem, 2. prawidłowo formułuje tezę/ antytezę adekwatną do tematu, 3. omawia temat, trafnie dobierając argumenty za i przeciw, 4. podsumowuje temat, 5. poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź częściowo zgodną z tematem, 2. formułuje tezę/antytezę pozostającą w związku z tematem, 3. omawia temat, częściowo trafnie dobierając argumenty za i/lub przeciw, 4. podejmuje próbę podsumowania tematu, 5. na ogół poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź znacznie odbiegającą od tematu, 2. nieudolnie formułuje tezę/ antytezę lub nie formułuje jej, 3. omawia temat, często nietrafnie dobierając lub pomijając argumenty za i/lub przeciw, 4. podsumowanie nie wynika z tekstu rozprawki lub nie podsumowuje tematu, 5. popełnia dość liczne błędy logiczne i/lub rzeczowe dotyczące realiów danego obszaru językowego.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
	II. KOMPOZYCJA: tworzy spójny tekst, uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowuje proporcje między częściami pracy, graficznie wyodrębnia główne części pracy, zachowuje określoną w zadaniu objętość pracy.	1. tworzy wypowiedź w pełni spójną, harmonijną, podporządkowaną wyraźnej myśli przewodniej, 2. uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowując właściwe proporcje między nimi, 3. wykazuje pełną konsekwencję w układzie graficznym pracy, 4. zachowuje objętość pracy w granicach określonych w poleceniu.		1. tworzy wypowiedź częściowo spójną, harmonijną, zachowuje pewną logikę w tekście, 2. pomija wstęp lub zakończenie lub realizuje je fragmentarycznie zachowując w miarę właściwe proporcje między częściami pracy, 3. wyodrębnia graficznie niektóre części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy do 10%.		1. tworzy wypowiedź w dużym stopniu niespójną, niekonsekwentną, 2. pomija dwie części pracy lub realizuje je fragmentarycznie, nie zachowuje właściwych proporcji między częściami pracy, 3. nie wyodrębnia graficznie głównych części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy o ponad ± 10%.	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	PUNKTACJA 4 pkt	4		3 – 2		1 – 0	
	III. BOGACTWO JĘZYKOWE: stosuje słownictwo i frazeologię zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, stosuje struktury składniowe zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi.	1. stosuje urozmaicone słownictwo i frazeologię na poziomie zaawansowanym, 2. stosuje urozmaicone struktury składniowe na poziomie zaawansowanym, 3. zachowuje jednolity styl, adekwatny do treści i formy.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie średniozaawansowanym, stosuje nieliczne powtórzenia, 2. stosuje mało urozmaicone struktury składniowe na poziomie średniozaawansowanym, 3. zachowuje poprawny styl z niewielkimi uchybieniami.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia, 2. posługuje się zakresem struktur składniowych na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia 3. posługuje się nieporadnym stylem, lecz praca jest zrozumiała.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	IV. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA: stosuje zgodnie z normą struktury morfosyntaktyczne, zasady ortografii, i interpunkcji.	błędy stanowiące od 0 do 5% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 5%, nie więcej jednak niż 10% liczby wszystkich wyrazów,	błędy stanowiące powyżej 10%, nie więcej jednak niż 15% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 15%, nie więcej jednak niż 20% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 20% wszystkich wyrazów.	
	PUNKTACJA 4 pkt	4	3	2	1	0	

RECENZJA

Kryterium oceny		A		B		C	
zdający:		zdający:		zdający:		zdający:	
POZIOM MERYTORYCZNY	I. TREŚĆ rozumie wybrany temat, dostosowuje treść do formy wypowiedzi: – podaje informacje o recenzowanej pozycji, – podaje informacje o zawartości treściowej recenzowanej pozycji, – ocenia, – poleca bądź nie, podając przyczyny, zna realia danego obszaru językowego (kryterium to wprowadzamy, jeżeli temat wymaga ich znajomości).	1. formułuje wypowiedź zgodną z tematem, 2. podaje pełną informację o recenzowanej pozycji (twórca, okoliczności powstania dzieła, okoliczności odbioru), 3. podaje krótką informację o zawartości treściowej recenzowanej pozycji (np. skrót fabuły, prezentacja głównych postaci, problematyki), 4. dokonuje pełnej, wieloaspektowej oceny (np. fabuły, akcji, pracy reżysera, gry aktorów, scenografii, opracowania muzycznego, sposobu ekspozycji obiektów na wystawie), 5. poleca bądź odradza, wskazując na walory/wady recenzowanej pozycji, 6. poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź częściowo zgodną z tematem 2. podaje częściową informację o recenzowanej pozycji lub pomija niektóre istotne informacje, 3. podaje zbyt szczegółową lub zbyt ogólną informację o zawartości treściowej utworu, 4. dokonuje niepełnej oceny uwzględniając niektóre elementy, 5. poleca bądź odradza, nie wskazując na walory/wady recenzowanej pozycji, 6. na ogół poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź znacznie odbiegającą od tematu, 2. podaje ogólnikową, mało konkretną informację o recenzowanej pozycji lub pomija większość informacji, 3. streszcza utwór lub nie przedstawia zawartości treściowej recenzowanej pozycji, 4. dokonuje bardzo pobieżnej oceny lub nie dokonuje oceny, 5. nie poleca ani nie odradza recenzowanej pozycji, 6. popełnia dość liczne błędy logiczne i/lub rzeczowe dotyczące realiów danego obszaru językowego.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
	II. KOMPOZYCJA: tworzy spójny tekst, uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowuje proporcje między częściami pracy, graficznie wyodrębnia główne części pracy, zachowuje określoną w zadaniu objętość pracy.	1. tworzy wypowiedź w pełni spójną, harmonijną, podporządkowaną wyraźnej myśli przewodniej, 2. uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowując właściwe proporcje między nimi, 3. wykazuje pełną konsekwencję w układzie graficznym pracy, 4. zachowuje objętość pracy w granicach określonych w poleceniu.		1. tworzy wypowiedź częściowo spójną, harmonijną, zachowuje pewną logikę w tekście, 2. pomija wstęp lub zakończenie lub realizuje je fragmentarycznie zachowując w miarę właściwe proporcje między częściami pracy, 3. wyodrębnia graficznie niektóre części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy do 10%.		1. tworzy wypowiedź w dużym stopniu niespójną, niekonsekwentną, 2. pomija dwie części pracy lub realizuje je fragmentarycznie, nie zachowuje właściwych proporcji między częściami pracy, 3. nie wyodrębnia graficznie głównych części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy o ponad ± 10%.	
	PUNKTACJA 4 pkt	4		3 – 2		1 – 0	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	III. BOGACTWO JĘZYKOWE: stosuje słownictwo i frazeologię zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, stosuje struktury składniowe zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi.	1. stosuje urozmaicone słownictwo i frazeologię na poziomie zaawansowanym, uwzględniając specjalistyczne słownictwo z danej dziedziny sztuki, 2. stosuje urozmaicone struktury składniowe na poziomie zaawansowanym, 3. zachowuje jednolity styl, adekwatny do treści i formy.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie średniozaawansowanym, stosuje nieliczne powtórzenia, 2. stosuje mało urozmaicone struktury składniowe na poziomie średniozaawansowanym, 3. zachowuje poprawny styl z niewielkimi uchybieniami.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia, 2. posługuje się zakresem struktur składniowych na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia, 3. posługuje się niepoprawnym stylem, lecz praca jest zrozumiała.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
	IV. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA: stosuje zgodnie z normą struktury morfosyntaktyczne, zasady ortografii i interpunkcji	błędy stanowiące od 0 do 5% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 5%, nie więcej jednak niż 10% liczby wszystkich wyrazów,	błędy stanowiące powyżej 10%, nie więcej jednak niż 15% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 15%, nie więcej jednak niż 20% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 20% wszystkich wyrazów.	
	PUNKTACJA 4 pkt	4	3	2	1	0	

OPOWIADANIE

Kryterium oceny					
zdający:		A		B	
zdający:		zdający:		zdający:	
POZIOM MERYTORYCZNY	I. TREŚĆ rozumie wybrany temat, dostosowuje treść do formy: – określa tło akcji, – odtwarza wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego, – przedstawia wydarzenie główne, – opisuje reakcje ludzi, przedstawia wnioski i konsekwencje wydarzenia, zna realia danego obszaru językowego (kryterium to wprowadzamy, jeżeli temat wymaga ich znajomości).	1. formułuje wypowiedź zgodną z tematem, 2. określa czas, miejsce wydarzeń i bohaterów, 3. logicznie odtwarza wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego, 4. szczegółowo przedstawia wydarzenie główne, 5. przekonująco opisuje reakcje ludzi, lub/i przedstawia wnioski i konsekwencje wydarzenia, 6. poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź częściowo zgodną z tematem 2. określa tylko dwa z trzech elementów (czas, miejsce wydarzeń, bohaterów), 3. nie zawsze logicznie odtwarza wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego, 4. niezbyt szczegółowo przedstawia wydarzenie główne, 5. nie w pełni przekonująco opisuje reakcje ludzi, lub/i przedstawia wnioski i konsekwencje wydarzenia, 6. na ogół poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2	
POZIOM KOMPOZYCJI	II. KOMPOZYCJA: tworzy spójny tekst, uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowuje proporcje między częściami pracy, graficznie wyodrębnia główne części pracy, zachowuje określoną w zadaniu objętość pracy.	1. tworzy wypowiedź w pełni spójną, harmonijną, podporządkowaną wyraźnej myśli przewodniej, 2. uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowując właściwe proporcje między nimi, 3. wykazuje pełną konsekwencję w układzie graficznym pracy, 4. zachowuje objętość pracy w granicach określonych w poleceniu.		1. tworzy wypowiedź częściowo spójną, harmonijną, zachowuje pewną logikę w tekście, 2. pomija wstęp lub zakończenie lub realizuje je fragmentarycznie zachowując w miarę właściwe proporcje między częściami pracy, 3. wyodrębnia graficznie niektóre części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy do 10%.	
	PUNKTACJA 4 pkt	4		3 – 2	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	III. BOGACTWO JĘZYKOWE: stosuje słownictwo i frazeologię zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, stosuje struktury składniowe zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi.	1. stosuje urozmaicone słownictwo i frazeologię na poziomie zaawansowanym, 2. stosuje urozmaicone struktury składniowe na poziomie zaawansowanym, 3. zachowuje jednolity styl, adekwatny do treści i formy.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie średniozaawansowanym, stosuje nieliczne powtórzenia, 2. stosuje mało urozmaicone struktury składniowe na poziomie średniozaawansowanym, 3. zachowuje poprawny styl z niewielkimi uchybieniami.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	IV. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA: stosuje zgodnie z normą struktury morfosyntaktyczne, zasady ortografii i interpunkcji	błędy stanowiące od 0 do 5% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 5%, nie więcej jednak niż 10% liczby wszystkich wyrazów,	błędy stanowiące powyżej 10%, nie więcej jednak niż 15% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 15%, nie więcej jednak niż 20% liczby wszystkich wyrazów
	PUNKTACJA 4 pkt	4	3	2	1
					0

OPIS

Kryterium oceny		A		B		C	
zdający:		zdający:		zdający:		zdający:	
POZIOM MERYTORYCZNY	I. TREŚĆ rozumie wybrany temat, dostosowuje treść do formy: – przedstawia informacje na temat opisywanej osoby / miejsca, zdarzenia, – opisując zachowuje logiczny porządek, np. zasadę od ogółu do szczegółu, – przedstawia swoje opinie na temat opisywanej osoby / miejsca / zdarzenia, – zna realia danego obszaru językowego (kryterium to wprowadzamy, jeżeli temat wymaga ich znajomości).	1. formułuje wypowiedź zgodną z tematem, 2. przedstawia istotne informacje na temat opisywanej osoby / miejsca / zdarzenia, 3. opisuje, zachowując logiczny porządek, np. od ogółu do szczegółu, 4. przedstawia swoje opinie i uzasadnia je, 5. poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź częściowo zgodną z tematem, 2. przedstawia ogólne informacje na temat opisywanej osoby / miejsca / zdarzenia, 3. opisuje, zachowując w przeważającej części pracy logiczny porządek, np. od ogółu do szczegółu, 4. przedstawia swoje opinie, częściowo uzasadnia je, 5. na ogół poprawnie posługuje się wiedzą dotyczącą realiów danego obszaru językowego.		1. formułuje wypowiedź znacznie odbiegającą od tematu, 2. przedstawia zbyt mało informacji na temat opisywanej osoby / miejsca / zdarzenia, 3. opisuje najczęściej nie zachowując logicznego porządku, 4. przedstawia swoje opinie lecz nie uzasadnia ich lub nie przedstawia swoich opinii, 5. popełnia dość liczne błędy logiczne i/lub rzeczowe dotyczące realiów danego obszaru językowego.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
POZIOM KOMPOZYCJI	II. KOMPOZYCJA: tworzy spójny tekst, uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowuje proporcje między częściami pracy, graficznie wyodrębnia główne części pracy, zachowuje określoną w zadaniu objętość pracy.	1. tworzy wypowiedź w pełni spójną, harmonijną, podporządkowaną wyrażnej myśli przewodniej, 2. uwzględnia wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) zachowując właściwe proporcje między nimi, 3. wykazuje pełną konsekwencję w układzie graficznym pracy, 4. zachowuje objętość pracy w granicach określonych w poleceniu.		1. tworzy wypowiedź częściowo spójną, harmonijną, zachowuje pewną logikę w tekście, 2. pomija wstęp lub zakończenie lub realizuje je fragmentarycznie, zachowując w miarę właściwe proporcje między częściami pracy, 3. wyodrębnia graficznie niektóre części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy do 10%.		1. tworzy wypowiedź w dużym stopniu niespójną, niekonsekwentną, 2. pomija dwie części pracy lub realizuje je fragmentarycznie, nie zachowuje właściwych proporcji między częściami pracy, 3. nie wyodrębnia graficznie głównych części pracy, 4. przekracza podane granice objętości pracy o ponad ± 10%.	
	PUNKTACJA 4 pkt	4		3 – 2		1 – 0	
POZIOM JAKOŚCI JĘZYKA	III. BOGACTWO JĘZYKOWE: stosuje słownictwo i frazeologię zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, stosuje struktury składniowe zgodnie z tematem i formą wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi.	1. stosuje urozmaicone słownictwo i frazeologię na poziomie zaawansowanym, (np. przymiotniki, przyimki, przysłówki miejsca, czasowniki dynamiczne), 2. stosuje urozmaicone struktury składniowe na poziomie zaawansowanym, 3. zachowuje jednolity styl, adekwatny do treści i formy.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie średniozaawansowanym, stosuje nieliczne powtórzenia, 2. stosuje mało urozmaicone struktury składniowe na poziomie średniozaawansowanym, 3. zachowuje poprawny styl z niewielkimi uchybieniami.		1. stosuje słownictwo i frazeologię na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia, 2. posługuje się zakresem struktur składniowych na poziomie podstawowym, stosuje liczne powtórzenia, 3. posługuje się nieporadnym stylem, lecz praca jest zrozumiała.	
	PUNKTACJA 5 pkt	5		4 – 3 – 2		1 – 0	
	IV. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA: stosuje zgodnie z normą struktury morfosyntaktyczne, zasady ortografii i interpunkcji	błędy stanowiące od 0 do 5% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 5%, nie więcej jednak niż 10% liczby wszystkich wyrazów,	błędy stanowiące powyżej 10%, nie więcej jednak niż 15% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 15%, nie więcej jednak niż 20% liczby wszystkich wyrazów	błędy stanowiące powyżej 20% wszystkich wyrazów.	
PUNKTACJA 4 pkt		4	3	2	1	0	

UWAGI DODATKOWE DOTYCZĄCE WYPOWIEDZI PISEMNYCH NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM

1. Praca nieczytelna lub całkowicie niezgodna z poleceniem / tematem lub niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie) nie podlega ocenie.
2. Praca odtworzona z podręcznika lub innego źródła nie jest uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego i nie podlega ocenie.
3. Fragmenty pracy całkowicie niezgodne z treścią zadania oraz nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu (np. fragmenty na zupełnie inny temat wyuczone na pamięć lub przepisane przez zdającego) są zakreślane i nie są liczone do liczby słów, poprawności językowej oraz bogactwa językowego.
4. W punktacji wypowiedzi uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysgrafię i dysortografię zdającego.

V. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE

Standardy wymagań, będące podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych obejmują, zgodnie z *Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego*, pięć obszarów, oznaczonych cyframi rzymskimi:

- I. Wiadomości
- II. Odbiór tekstu (recepcja)
- III. Tworzenie tekstu (produkcja)
- IV. Reagowanie językowe (interakcja)
- V. Przetwarzanie tekstu (mediacja)

Wiadomości z obszaru I są najczęściej sprawdzane poprzez umiejętności z pozostałych obszarów, II-V.

W ramach każdego obszaru cyframi arabskimi oznaczono standardy, przedstawiające umiejętności, które będą sprawdzane na egzaminie maturalnym. Podpunkty oznaczone literami przedstawiają:

- w obszarze I – zakres treści nauczania, na podstawie których może być podczas egzaminu sprawdzany stopień opanowania określonej w standardzie umiejętności,
- w pozostałych obszarach – umiejętności szczegółowe, będące doprecyzowaniem zapisu poszczególnych standardów.

Schemat ten dotyczy poziomu podstawowego i rozszerzonego.

Poziom podstawowy standardów jest zgodny z podstawą programową B, a poziom rozszerzony z podstawą programową A.

Przedstawione poniżej standardy wymagań egzaminacyjnych z języków obcych nowożytnych są dosłownym przeniesieniem fragmentu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

STANDARDY WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH Z JĘZYKA OBCEGO NOWOŻYTNEGO

I. Zdający zna:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi poprawnych pod względem fonetycznym, ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym, w zakresie następujących tematów: a) człowiek – dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, b) dom – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania,	1) różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi poprawnych pod względem fonetycznym, ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym, w zakresie następujących tematów: a) człowiek – dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, problemy etyczne, b) dom – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania,

c) szkoła – przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, d) praca – popularne zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, e) życie rodzinne i towarzyskie – okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, f) żywienie – artykuły spożywcze, przygotowanie potraw, posiłki, lokale gastronomiczne, g) zakupy i usługi – rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, h) podróżowanie i turystyka – środki transportu, baza noclegowa, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie, wypadki i awarie, i) kultura – podstawowe dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, j) sport – popularne dyscypliny sportu, podstawowy sprzęt sportowy, imprezy sportowe, k) zdrowie – higieniczny tryb życia, podstawowe schorzenia, ich objawy i leczenie, niepełnosprawni, uzależnienia, l) nauka, technika – odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, m) świat przyrody – klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, łańcuch żywiłowy, n) państwo i społeczeństwo – struktura państwa, urzędy, organizacje międzynarodowe, konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, o) elementy wiedzy o krajach obszaru językowego, którego język jest zdawany,	c) szkoła – przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, system oświaty, d) praca – zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy, e) życie rodzinne i towarzyskie – okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy, f) żywienie – artykuły spożywcze, przygotowanie potraw, posiłki, lokale gastronomiczne, diety, g) zakupy i usługi – rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, reklamacja, korzystanie z usług, środki płatnicze, banki, ubezpieczenia, h) podróżowanie i turystyka – środki transportu, baza noclegowa, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie, wypadki i awarie, i) kultura – dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, j) sport – dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy, sporty ekstremalne, k) zdrowie – higieniczny tryb życia, schorzenia, ich przyczyny, objawy i leczenie, niepełnosprawni, uzależnienia, system ochrony zdrowia, l) nauka, technika – odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych, współczesne środki przekazu i przetwarzania informacji, m) świat przyrody – klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, łańcuch żywiłowy, przestrzeń kosmiczna, n) państwo i społeczeństwo – struktura państwa, urzędy, organizacje międzynarodowe, problemy i konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, partie i politycy, kościoły i religie, gospodarka, o) elementy wiedzy o krajach obszaru językowego, którego język jest zdawany,
--	--

2) zasady konstruowania różnych form prostych wypowiedzi: a) ustnych – formy nawiązywania kontaktu z rozmówcą, przekazywania komunikatu i kończenia rozmowy, b) pisemnych – ogłoszenia, notatki, ankiety, pocztówki, zaproszenia, listu prywatnego, prostego listu formalnego, 3) podstawowe realia socjokulturowe danego obszaru językowego i Polski, z uwzględnieniem tematyki integracji europejskiej i kontekstu międzykulturowego.	2) zasady konstruowania różnych form wypowiedzi: a) ustnych – formy nawiązywania kontaktu z rozmówcą, przekazywania komunikatu i kończenia rozmowy, zasady prezentacji, b) pisemnych – ogłoszenia, notatki, ankiety, pocztówki, zaproszenia, listu prywatnego, prostego listu formalnego, opisu, rozprawki, recenzji, opowiadania, 3) realia socjokulturowe danego obszaru językowego i Polski, z uwzględnieniem tematyki integracji europejskiej i kontekstu międzykulturowego, 4) normy socjokulturowe pomagające w funkcjonowaniu na rynku pracy.
---	--

II. Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) rozumienia ze słuchu tekstu prostego pod względem treści i o niewielkim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli: a) określania głównej myśli tekstu, b) określania głównych myśli poszczególnych części tekstu, c) stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, d) wyselekcjonowania informacji, e) określania intencji autora lub nadawcy tekstu, f) rozróżniania formalnego i nieformalnego stylu tekstu, g) określania kontekstu sytuacyjnego (miejsca, czasu, warunków, uczestników),	1) rozumienia ze słuchu tekstu bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli: a) określania głównej myśli tekstu, b) określania głównych myśli poszczególnych części tekstu, c) stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, d) wyselekcjonowania informacji, e) określania intencji autora lub nadawcy tekstu, f) rozróżniania formalnego i nieformalnego stylu tekstu, g) określania kontekstu sytuacyjnego (miejsca, czasu, warunków, uczestników),
2) rozumienia tekstu czytanego, prostego pod względem treści i stopnia zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli: a) określania głównej myśli tekstu, b) określania głównych myśli poszczególnych części tekstu, c) stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, d) wyselekcjonowania informacji, e) określania intencji autora tekstu,	2) rozumienia tekstu czytanego, bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli: a) określania głównej myśli tekstu, b) określania głównych myśli poszczególnych części tekstu, c) stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, d) wyselekcjonowania informacji, e) określania intencji autora tekstu,

f) rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu, g) określania kontekstu komunikacyjnego (nadawca – odbiorca, forma wypowiedzi), h) rozróżniania formalnego i nieformalnego stylu tekstu.	f) rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu, g) określania kontekstu komunikacyjnego (nadawca – odbiorca, forma wypowiedzi), h) rozróżniania formalnego i nieformalnego stylu tekstu, i) oddzielania faktów od opinii, j) rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście.
--	---

III. Zdający wykazuje się umiejętnością tworzenia tekstu w postaci:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) krótkiej wypowiedzi ustnej, uwzględniającej: a) opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności, b) relacjonowanie wydarzeń, c) przedstawianie i uzasadnianie własnych opinii, d) poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji,	1) dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi ustnej, uwzględniającej: a) opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności, b) relacjonowanie wydarzeń, c) przedstawianie i uzasadnianie własnych opinii, projektów, działań, d) poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji, e) przedstawianie faktów oraz opinii innych osób,
2) krótkiej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej: a) opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności, b) relacjonowanie wydarzeń, c) wyrażanie stanów emocjonalnych, d) przedstawianie i uzasadnianie własnych opinii, e) poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji, f) wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów.	2) dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej: a) opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności, b) relacjonowanie wydarzeń, c) wyrażanie różnorodnych intencji oraz stanów emocjonalnych, d) przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób, e) poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji, f) wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów.

IV. Zdający wykazuje się umiejętnością reagowania językowego w zakresie:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) mówienia, w tym: a) uczestniczenia w prostej rozmowie – inicjowania jej, podtrzymywania oraz kończenia, b) uzyskiwania, udzielania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń, c) prowadzenia prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego, d) poprawnego stosowania środków językowych służących do wyrażania różnorodnych intencji oraz stanów emocjonalnych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej,	1) mówienia, w tym: a) uczestniczenia w dyskusji – udzielania informacji, wyjaśnień, argumentowania, wyrażania i obrony własnych opinii i poglądów, b) interpretowania i komentowania przedstawionych faktów oraz opinii innych osób, c) dokonywania podsumowania dyskusji, rozmów i wypowiedzi, d) poprawnego stosowania środków językowych służących do wyrażania różnorodnych intencji oraz stanów emocjonalnych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej,
2) pisanie prostej wypowiedzi, w tym: a) wyrażania stanów emocjonalnych, będących reakcją na informacje zawarte w przedstawionych tekstach, b) uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń, c) poprawnego stosowania środków językowych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej.	2) pisanie wypowiedzi bogatej pod względem treści i o zróżnicowanych strukturach leksykalno-gramatycznych, w tym: a) wyrażania stanów emocjonalnych, będących reakcją na informacje zawarte w przedstawionych tekstach, b) uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń, c) poprawnego stosowania środków językowych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej.

V. Zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstu w zakresie:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) mówienia, w tym relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku obcym lub języku polskim oraz treści materiałów ikonograficznych,	1) mówienia, w tym: a) relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku obcym lub języku polskim oraz treści materiałów ikonograficznych, b) stosowania zmiany rejestru, stylu lub formy tekstu,

2) pisania , w tym relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku obcym lub języku polskim.	2) pisania, w tym: a) relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku obcym lub języku polskim, b) stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu.
--	--

Z zapisów ustawowych wynika, że Informator powinien zawierać szczegółowy opis zakresu egzaminu. Standardy, będące podstawą egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych, są tak sformułowane, że zawierają szczegółowe opisy wymagań zakresu wiedzy i umiejętności, stanowią więc właściwą wskazówkę dla konstruktorów arkuszy egzaminacyjnych oraz dla osób przygotowujących się do egzaminu maturalnego, dlatego też nie wymagają dodatkowych objaśnień.

Do standardów wymagań egzaminacyjnych z języków obcych nowożytnych dla poziomu podstawowego i rozszerzonego dołączona została tabela zawierająca zakres struktur gramatycznych.

ZAKRES STRUKTUR GRAMATYCZNYCH DO OPANOWANIA NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM.

Zagadnienia wymagane wyłącznie na poziomie rozszerzonym zostały wyróżnione **tłustym drukiem**

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
Składnia	
1. Zdania oznajmujące i pytające w czasach: - Simple Present, - Present Continuous, - Present Perfect, - Present Perfect Continuous, - Simple Past, - Past Continuous, - Past Perfect, - Simple Future, - Future Continuous, - Future Simple in the Past. 2. Zdania rozkazujące. 3. Zdania z podmiotem <i>it</i> : - dla określania czasu, pogody, temperatury i odległości, - w konstrukcji z <i>for/of</i> + dopełnienie + bezokolicznik, - w konstrukcji z bezokolicznikiem (np. <i>It's time to go.</i>).	1. Zdania oznajmujące i pytające w czasach: - Simple Present, - Present Continuous, - Present Perfect, - Present Perfect Continuous, - Simple Past, - Past Continuous, - Past Perfect, - Past Perfect Continuous, - Simple Future, - Future Continuous, - Future Perfect, - Future Perfect Continuous, - Future Simple in the Past, - Future Perfect in the Past. 2. Zdania rozkazujące. 3. Zdania z podmiotem <i>it</i> : - dla określania czasu, pogody, temperatury i odległości, - w tzw. Cleft sentences (np. <i>It was only last week that he was awarded that prize.</i>), - w zdaniach w stronie biernej

4. Zdania z podmiotem *there* ograniczone do:
there is/are, was/were, will be.
5. Pytania typu Question Tags.
6. Zdania z dwoma dopełnieniami.
7. Zdania w stronie biernej w czasach: Simple Present, Simple Past, Present Perfect, Simple Future, Past Perfect.
8. Pytania pośrednie.
9. Zdania w mowie zależnej (twierdzenia, pytania i rozkazy) z czasownikami typu *say, tell, ask* i następstwo czasów.
10. Zdania współrzędnie złożone.
11. Zdania podrzędnie złożone:
 - podmiotowe (np. *What I know about it is confidential.*),
 - dopełnieniowe (np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party.*),
 - przydawkowe ograniczające i opisujące (np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess.*),
 - okolicznikowe:
 - ~ celu (np. *I phoned him to tell him the news.*),
 - ~ czasu (np. *Say your name when they ask you.*),
 - ~ miejsca (np. *They found themselves where they had never been before.*),
 - ~ porównawcze (np. *Sylvia's garden is as big as Margaret's [is].*

- (np. ***It is believed that he can be elected president.***),
- w konstrukcji z *for/of* + dopełnienie + bezokolicznik,
 - **z -ing ograniczone do zwrotów *it's worth* i *it's no use*,**
 - w konstrukcji z bezokolicznikiem (np. *It's time to go*).
4. Zdania z podmiotem *there*.
5. Pytania typu Question Tags , **"reply questions"**
i Question Tags po trybie rozkazującym, dopowiedzenia z inwersją typu: *So do I, Nor/neither do I*.
6. Zdania z dwoma dopełnieniami.
7. Zdania w stronie biernej w czasach: Simple Present, **Present Continuous**, Simple Past, **Past Continuous**, Present Perfect, Simple Future, Past Perfect **oraz z czasownikami *see, hear, make* i *help*, zdania typu: *He is/was known to be... He is/was known to have been*, Passive Gerund (np. *She likes being admired*), Passive Infinitive (np. *They hoped to be invited*).**
8. Pytania pośrednie.
9. Zdania w mowie zależnej (twierdzenia, pytania i rozkazy, **równoważniki zdań, krótkie odpowiedzi, Question Tags**) **z różnymi czasownikami wprowadzającymi (np.: *deny, accuse, suggest*) i następstwo czasów, zdania w mowie zależnej nie wymagające zmiany czasów, *if* w porównaniu z *whether*.**
10. Zdania współrzędnie złożone.
11. Zdania podrzędnie złożone:
- podmiotowe (np. *What I know about it is confidential.*),
 - **orzecznikowe (np. *The problem is that we need help.*),**
 - dopełnieniowe (np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party. All I did was (to) send him an apology.*),
 - przydawkowe ograniczające i opisujące (np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess.*),
 - okolicznikowe:
 - ~ celu (np. *I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that / so [that] this kind of antisocial behaviour could be punished.*),
 - ~ czasu (np. *Say your name when they ask you. Once he said it, everything changed.*),
 - ~ miejsca (np. *They found themselves where they had never been before.*),
 - ~ porównawcze (np. *Sylvia's garden is as big as Margaret's [is].*

I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother [has].),

~ przyczyny (np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*),

~ przyzwolenia (np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.*),

~ skutku (np. *I worked till late so I was tired.*),

~ warunku (typu 0, I, II,) (np. *If too many people come, what shall we do? If he changed his ways he'd have more friends.*).

13. Konstrukcje bezokolicznikowe i gerundialne:

- czasownik + bezokolicznik (w tym *used to*),
- czasownik + rzeczownik odsłowny (gerund),
- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik,
- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik bez *to*,
- konstrukcje typu : *I'm glad to see you.*,
too + przymiotnik + bezokolicznik
(np. *too old to work*),
- wyrażenie *to be going to*.

14. Konstrukcja: *have something done*.

15. Zdania wykrzyknikowe.

*I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother [has]. **The older I get, the happier I am. He speaks to me as if/though I were a child. He looks as if he's tired. She speaks several languages as do her parents.**),*

~ przyczyny (np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*),

~ przyzwolenia (np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.*),

~ skutku (np. *I worked till late so I was tired.*),

~ sposobu (np. *She runs her business exactly as her two brothers do.*),

~ stopnia (np. *So much was he engaged in his work, that he didn't hear anyone.*),

~ warunku (typu 0, I, II, **III i mieszane**) (np. *If too many people come, what shall we do? If he changed his ways he'd have more friends. **If he knew English he'd have represented Poland at last month's conference in Great Britain. If he had gone to bed earlier yesterday he wouldn't be so tired today.***),

• inwersja w zdaniach warunkowych,

• *will* i *would* po *if*.

12. Zdania wyrażające życzenie lub przypuszczenie z wyrażeniami *I wish, I'd rather, I'd sooner, I'd prefer, you'd better, suppose, supposing, if only, it's high time*.

13. Konstrukcje bezokolicznikowe, imiesłowne i gerundialne:

- czasownik + bezokolicznik (w tym *used to* i ***to be supposed to***),
- czasownik + rzeczownik odsłowny (gerund),
- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik,
- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik bez *to*,
- konstrukcje typu: *I'm glad to see you.*,
too + przymiotnik + bezokolicznik
(np. *too old to work*),
- wyrażenie *to be going to*,
- **czasownik + dopełnienie + imiesłów czynny,**
- **czasownik + dopełnienie + imiesłów bierny,**
- **konstrukcje z bezokolicznikiem typu: *He was the first to come*.**

14. Konstrukcja: *have something done, get sth done, have sb do sth, get sb to do sth*.

15. Zdania wykrzyknikowe.

16. Inwersja stylistyczna i inne formy

	emfatyczne w tym: - po wyrażeniach przeczących i ograniczających, (np. <i>seldom, rarely, hardly, never, only</i>) lub przysłówkowych okolicznikach miejsca (np. <i>Rarely do I see so much enthusiasm in her eyes. Under no condition must you leave the town. Here comes the bride. Far in the distance was a crowd of people.</i>), - cleft sentences (np. <i>It was John who told me that. What I like about him is his smile.</i>), - zastosowanie do i did (np. <i>You do look nice today. Do come in. I did tell you.</i>).
Czasowniki	
1. Bezokolicznik i formy osobowe. 2. Czasowniki posiłkowe. 3. Czasowniki modalne z bezokolicznikiem zwykłym (np. <i>He must do it.</i>): - <i>Can</i> używany do wyrażenia umiejętności, przypuszczenia, prośby, przyzwolenia oraz z tzw. czasownikami postrzegania, - <i>Could</i> używany do wyrażenia umiejętności, możliwości lub w trybie warunkowym, próśb oraz z czasownikami postrzegania, możliwości w czasie przeszłym, gdy ta możliwość nie została wykorzystana, - <i>May</i> używany do wyrażenia przypuszczenia i prawdopodobieństwa w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości oraz przyzwolenia i pytania o przyzwolenie, - <i>Might</i> używany do wyrażenia przypuszczenia i prawdopodobieństwa w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości, przyzwolenia oraz w bardzo grzecznych prośbach, - <i>Must</i> używany do wyrażenia przypuszczenia graniczącego z pewnością w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości lub konieczności, w tym <i>mustn't</i> do wyrażenia zakazu i <i>needn't</i> dla wyrażenia braku konieczności w odniesieniu do teraźniejszości,	1. Bezokolicznik, bezokolicznik przeszły i formy osobowe. 2. Czasowniki posiłkowe. 3. Czasowniki modalne z bezokolicznikiem zwykłym, zwykłym ciągłym, perfektywnym i perfektywnym ciągłym (np. <i>He must do it. He must have done it. He can't be working in the garden now. They must have been drinking.</i>): - <i>Can</i> używany do wyrażenia umiejętności, przypuszczenia, prośby, przyzwolenia oraz z tzw. czasownikami postrzegania, - <i>Could</i> używany do wyrażenia umiejętności, możliwości w przeszłości lub w trybie warunkowym, próśb oraz z czasownikami postrzegania, możliwości w czasie przeszłym, gdy ta możliwość nie została wykorzystana, irytacji związanej z niewykonaniem czegoś przez kogoś, - <i>May</i> używany do wyrażenia przypuszczenia i prawdopodobieństwa w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości i przeszłości oraz przyzwolenia i pytania o przyzwolenie, may as well, - <i>Might</i> używany do wyrażenia przypuszczenia i prawdopodobieństwa w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości i przeszłości, irytacji związanej z niewykonaniem czegoś przez kogoś, przyzwolenia oraz w bardzo grzecznych prośbach, might as well, - <i>Must</i> używany do wyrażenia przypuszczenia graniczącego z pewnością w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości i przeszłości lub konieczności, w tym <i>mustn't</i> do wyrażenia zakazu i <i>needn't</i> dla wyrażenia braku konieczności w odniesieniu do teraźniejszości lub czynności wykonanej w przeszłości,

- *Will* używany do wyrażenia postanowienia lub prośby lub pewności,

- *Shall* używany do wyrażenia propozycji, ofert i sugestii,

- *Would* używany do wyrażenia przypuszczenia w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości, próśb i ofert z *like*,

- *Should* i *ought to* używane do wyrażenia powinności lub krytyki w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości lub prawdopodobieństwa.

4. Tryb rozkazujący.

5. Czasowniki regularne i nieregularne.

6. Imiesłów czynny i bierny.

7. Czasowniki wyrażające stany i czynności – różnice w użyciu czasów.

8. Czasowniki złożone (Phrasal Verbs).

9. Budowa słowotwórcza czasownika.

10. Czasy gramatyczne:

- Simple Present używany do wyrażenia czynności lub stanów trwających nieprzerwanie lub powtarzających się, czynności mających charakter stały, rozkładów czasowych w zdaniach warunkowych typu 0 i I, w zdaniach czasowych,

- Present Continuous używany do wyrażenia czynności odbywającej się w tej chwili, w bieżącym okresie czasu lub w najbliższej przyszłości,

- Present Perfect używany do wyrażenia czynności lub stanów, które miały miejsce ostatnio lub które nastąpiły lub nie nastąpiły w przeszłości i trwają do teraz lub ich skutki mają wpływ na sytuację obecną lub nastąpiły w okresie czasu obejmującym chwilę obecną,

- Present Perfect Continuous używany do wyrażenia czynności, która zaczęła się w przeszłości i trwa do teraz lub już się skończyła, a jej skutki są nadal widoczne lub takiej, która dopiero co się skończyła,

- *Will* używany do wyrażenia postanowienia lub prośby, pewności oraz

przypuszczenia, jak również niechęci do wykonania czegoś lub odmowy oraz charakterystycznego, typowego zachowania, w tzw. Coloured Future,

- *Shall* używany do wyrażenia propozycji, ofert i sugestii oraz, **w stylu formalnym, zasad i reguł, w tzw. Coloured Future,**

- *Would* używany do wyrażenia przypuszczenia w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości i **przeszłości**, próśb i ofert z *like* i **prefer, wouldn't do wyrażania braku chęci do wykonania jakiejś czynności w przeszłości oraz charakterystycznego, typowego zachowania w przeszłości,**

- *Should* i *ought to* używane do wyrażenia powinności lub krytyki w odniesieniu do teraźniejszości, przyszłości lub **przeszłości** i prawdopodobieństwa,

- **Dare, need, needn't have w porównaniu z didn't need.**

4. Tryb rozkazujący.

5. Czasowniki regularne i nieregularne.

6. Imiesłów czynny i bierny.

7. Czasowniki wyrażające stany i czynności – różnice w użyciu czasów.

8. Czasowniki złożone (Phrasal Verbs).

9. Budowa słowotwórcza czasownika.

10. Czasy gramatyczne:

- Simple Present używany do wyrażenia czynności lub stanów trwających nieprzerwanie lub powtarzających się, czynności mających charakter stały, rozkładów czasowych, **komentarzy i w opowiadaniach i relacjach sportowych, w instrukcjach**, w zdaniach warunkowych typu 0 i I, w zdaniach czasowych,

- Present Continuous używany do wyrażenia czynności odbywającej się w tej chwili, w bieżącym okresie czasu lub w najbliższej przyszłości, **czynności powtarzających się i uważanych za irytujące (always, constantly, continually i forever) i w zdaniach czasowych po while,**

- Present Perfect używany do wyrażenia czynności lub stanów, które miały miejsce ostatnio lub które nastąpiły lub nie nastąpiły w przeszłości i trwają do teraz lub ich skutki mają wpływ na sytuację obecną, czynności lub stanów, które miały miejsce w okresie czasu obejmującym chwilę obecną, **w zdaniach czasowych, w konstrukcjach typu: it is the first time,**

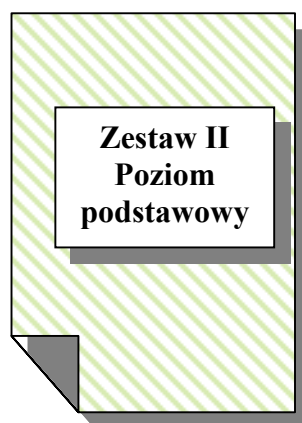
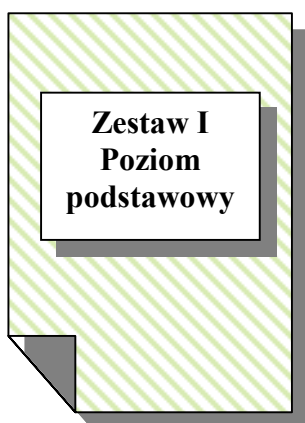
- Present Perfect Continuous używany do wyrażenia czynności, która zaczęła się w przeszłości i trwa do teraz lub już się skończyła, a jej skutki są nadal widoczne lub takiej, która dopiero co się skończyła oraz **czynności powtarzającej się od jakiegoś czasu,**

- Simple Past używany do wyrażenia czynności lub stanów, które miały miejsce w przeszłości lub powtarzały się w przeszłości, w mowie zależnej, w zdaniach warunkowych II typu, - Past Continuous używany do wyrażenia czynności, która odbywała się w pewnym momencie w przeszłości lub trwała przez pewien czas, w mowie zależnej, - Past Perfect używany do wyrażenia czynności lub stanów przeszłych poprzedzających inne czynności lub stany przeszłe, w mowie zależnej, - Simple Future używany do wyrażenia stanu lub czynności przyszłej niezależnej od woli człowieka, lecz wynikającej z okoliczności zewnętrznych oraz dla wyrażenia postanowienia, obietnicy, decyzji, czynności, które zostaną wykonane w przyszłości, w zdaniach warunkowych I typu, w zdaniach czasowych, - Future Continuous używany do wyrażenia czynności, która będzie odbywała się w pewnym momencie w przyszłości oraz w pytaniach o czyjeś plany, - Future Simple in the Past w mowie zależnej oraz zdaniach warunkowych II typu.	- Simple Past używany do wyrażenia czynności lub stanów, które miały miejsce w przeszłości lub powtarzały się w przeszłości, w mowie zależnej, w zdaniach warunkowych II typu, po wyrażeniach <i>I wish, it's time, I'd rather, as if, if only, suppose, supposing,</i> - Past Continuous używany do wyrażenia czynności, która odbywała się w pewnym momencie w przeszłości lub trwała przez pewien czas, w mowie zależnej, w wyrażeniach : <i>I was wondering, I was hoping, I was thinking,</i> - Past Perfect używany do wyrażenia czynności lub stanów przeszłych poprzedzających inne czynności lub stany przeszłe lub zakończonych przed określonym momentem w przeszłości, w zdaniach warunkowych III typu, po wyrażeniach : <i>I wish, I'd rather, as if, if only,</i> w mowie zależnej, w konstrukcji typu <i>it was the first time,</i> - Past Perfect Continuous używany do wyrażenia czynności, które były wykonywane przez pewien okres i poprzedzały inne czynności lub stany, po wyrażeniach <i>I wish, I'd rather, if only, as if,</i> w mowie zależnej, - Simple Future używany do wyrażenia stanu lub czynności przyszłej niezależnej od woli człowieka, lecz wynikającej z okoliczności zewnętrznych, dla wyrażenia postanowienia, obietnicy, decyzji, dla wyrażenia czynności, które zostaną wykonane w przyszłości, w zdaniach warunkowych I typu, w zdaniach czasowych, - Future Continuous używany do wyrażenia czynności, która będzie odbywała się w pewnym momencie w przyszłości, w zdaniach czasowych z <i>while</i> oraz w pytaniach o czyjeś plany, - Future Perfect używany do wyrażenia czynności, które odbędą się do określonego momentu w przyszłości lub stanów, które będą trwały przez jakiś czas do określonego momentu w przyszłości, - Future Perfect Continuous do wyrażania czynności, które będą wykonywane przez określony czas do pewnego momentu w przyszłości, - Future Simple in the Past w mowie zależnej oraz zdaniach warunkowych II typu, - Future Perfect in the Past w zdaniach warunkowych III typu i w mowie zależnej. 11. Tryb łączący (np. z czasownikami <i>suggest, insist, demand</i>), zwrot <i>it's essential</i>.
---	---

Rzeczowniki	
1. Rzeczowniki określające nazwy rzeczy i pojęć, tzw. „policzalne” i „niepoliczalne”. 2. Liczba mnoga regularna i nieregularna. 3. Forma dzierżawcza (-of i Saxon Genitive). 4. Rodzaj. 5. Rzeczowniki złożone. 6. Rzeczowniki użyte przymiotnikowo (np. <i>a book cover</i>). 7. Budowa słowotwórcza rzeczownika.	1. Rzeczowniki określające nazwy rzeczy i pojęć, tzw. „policzalne” i „niepoliczalne”. 2. Liczba mnoga regularna i nieregularna, rzeczowniki mające tylko formę liczby pojedynczej lub mnogiej lub dwie formy liczby mnogiej, liczba mnoga rzeczowników złożonych . 3. Forma dzierżawcza (-of i Saxon Genitive oraz double genitive). 4. Rodzaj. 5. Rzeczowniki złożone. 6. Rzeczowniki użyte przymiotnikowo (np. <i>a book cover</i>). 7. Budowa słowotwórcza rzeczownika.
Przedimki	
1. Przedimek nieokreślony, określony i zerowy.	1. Przedimek nieokreślony, określony i zerowy.
Przymiotniki	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne (<i>good, bad, little, far</i>) używane do porównań w stopniu równym, wyższym i najwyższym. 2. Użycie przymiotników z <i>so, such, how</i> i <i>what</i> . 3. Przymiotnik dzierżawczy. 4. Budowa słowotwórcza przymiotnika.	1. Stopniowanie regularne i nieregularne (<i>good, bad, little, far, old</i>) używane do porównań w stopniu równym, niższym , wyższym i najwyższym, w konstrukcjach typu: <i>the sooner, the better</i> i <i>I'm getting more and more impatient</i> . 2. Użycie przymiotników z <i>so, such, how</i> i <i>what</i> . 3. Przymiotnik dzierżawczy. 4. Budowa słowotwórcza przymiotnika. 5. Przymiotnik złożony typu <i>fair-haired</i>. 6. Miejsce przymiotnika w zdaniu. 7. Kolejność przymiotników przed rzeczownikiem. 8. Użycie przymiotników z przedimkiem określonym (np. <i>the rich, the poor</i>). 9. Przymiotnik po czasownikach postrzegania.
Przysłówki	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne. 2. Przysłówek <i>too</i> i <i>enough</i> . 3. Miejsce przysłówka w zdaniu.	1. Stopniowanie regularne i nieregularne. 2. Przysłówek <i>too</i> i <i>enough</i> . 3. Miejsce przysłówka w zdaniu. 4. Przysłówki o dwóch znaczeniowo różniących się formach (np. <i>hard-hardly, late-lately</i>).
Zaimki	
1. Zaimek osobowy. 2. Zaimek dzierżawczy. 3. Zaimek zwrotny i emfatyczny. 4. Zaimek wskazujący. 5. Zaimek pytający. 6. Zaimek względny. 7. Zaimek wzajemny. 8. Zaimek nieokreślony: - <i>some, any, no, every</i> i złożenia z nimi, - <i>none, either, neither</i> , - <i>many, much, few, a few, little, a little</i> , - <i>another, other, others, the other, the others</i> , - <i>every, each</i> ,	1. Zaimek osobowy. 2. Zaimek dzierżawczy. 3. Zaimek zwrotny i emfatyczny. 4. Zaimek wskazujący. 5. Zaimek pytający. 6. Zaimek względny. 7. Zaimek wzajemny. 8. Zaimek nieokreślony: - <i>some, any, no, every</i> i złożenia z nimi, - <i>none, either, neither</i> , - <i>many, much, few, a few, little, a little</i> , - <i>another, other, others, the other, the others</i> ,

- <i>enough</i>, - <i>both, all</i>. 9. Zaimek bezosobowy <i>you</i>.	- <i>every, each</i>, - <i>enough</i>, - <i>both, all</i>, - <i>either - or, neither - nor</i>, 9. Zaimek bezosobowy <i>you, one</i>.
Liczebniki	
1. Liczebniki główne i porządkowe.	1. Liczebniki główne i porządkowe.
Przymyki	
1. Przymyki określające miejsce, kierunek, odległość. 2. Przymyki określające czas. 3. Przymyki przyczyny. 4. Przymyki sposobu. 5. Przymyki po niektórych czasownikach i przymiotnikach.	1. Przymyki określające miejsce, kierunek, odległość. 2. Przymyki określające czas. 3. Przymyki przyczyny. 4. Przymyki sposobu. 5. Przymyki po niektórych czasownikach i przymiotnikach.
Spójniki	
1. Spójniki: <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, because, (al)though, so</i>.	1. Spójniki: <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, because, (al)though, so, in spite, on condition that, despite, as long as, supposing, providing / provided that, so as, even though, even if, whereas, as if, as though</i>.

VI. PRZYKŁADOWE ZESTAWY NA EGZAMIN USTNY

POZIOM PODSTAWOWY

ZESTAW I

Zadanie 1. ROZMOWY STEROWANE

Zapoznaj się z opisem trzech sytuacji. Twoim zadaniem będzie odegranie wskazanych ról.

A. Uzyskiwanie, udzielanie informacji

Znajomy Anglik poskarżył Ci się na ból głowy.

- Poinformuj go, jaki lek powinien kupić.
- Udziel mu wskazówek, jak dojść do najbliższej apteki.
- Upewnij się, czy sam sobie poradzi.

(Rozmowę rozpoczyna egzaminujący)

B. Relacjonowanie wydarzeń

W czasie kursu językowego mieszkasz u rodziny angielskiej. Wieczorem opowiadasz gospodarzom jak Ci minął dzień. Powiedz:

- co ciekawego dziś Ci się przydarzyło,
- jakie były okoliczności tego zdarzenia,
- jak to wpłynęło na Twoje plany na ten dzień.

(Rozmowę rozpoczyna zdający)

C. Negocjowanie

Kolega / koleżanka z Irlandii chce razem z Tobą urządzić imprezę dla wspólnych znajomych.

- Zaproponuj podział obowiązków przy przygotowaniach.
- Odrzuć jej / jego propozycję udekorowania pokoju, podając uzasadnienie.
- Zaakceptuj zaproponowaną pomoc w sprzątaniu pod określonym warunkiem.

(Rozmowę rozpoczyna zdający)

Zadanie 2. ROZMOWA NA PODSTAWIE ILUSTRACJI

Opisz poniższą ilustrację i odpowiedz na pytania egzaminującego.

Pytania do ilustracji (zamieszczone wyłącznie w zestawie dla egzaminującego):

1. Are the people in the picture enjoying themselves? Why do you think so?
2. What is your favourite way of spending holidays?

ZESTAW II

Zadanie 1. ROZMOWY STEROWANE

Zapoznaj się z opisem trzech sytuacji. Twoim zadaniem będzie odegranie wskazanych ról.

A. Uzyskiwanie, udzielanie informacji

Pracujesz w informacji turystycznej. Poinformuj Anglika / Angielkę:

- jakie są ciekawe miejsca do zwiedzania w Polsce,
- jak można do nich dojechać,
- do jakich biur podróży może się zwrócić.

(Rozmowę rozpoczyna egzaminujący)

B. Relacjonowanie wydarzeń

W czasie wycieczki zepsuł się autokar, którym podróżowałeś / podróżowałaś. Po powrocie z tej wycieczki opowiadasz o zdarzeniu swoim zagranicznym znajomym. Opowiedz:

- o okolicznościach zdarzenia,
- co robiłeś / robiłaś podczas naprawy autokaru,
- jaki wpływ miało opóźnienie na przebieg wycieczki.

(Rozmowę rozpoczyna zdający)

C. Negocjowanie

Z grupą angielskich przyjaciół wybierasz się na obiad.

- Zaproponuj rodzaj restauracji, do której chcesz iść.
- Nie zgódź się na propozycję chińskiej kuchni i uzasadnij swoją opinię.
- Przedstaw kompromisowe rozwiązanie.

(Rozmowę rozpoczyna zdający)

Zadanie 2. ROZMOWA NA PODSTAWIE ILUSTRACJI

Opisz poniższą ilustrację i odpowiedz na pytania egzaminującego.

Pytania do ilustracji (zamieszczone wyłącznie w zestawie dla egzaminującego):

1. Are these children helping their mother or rather disturbing her? Why do you think so?
2. How should children help their parents in your opinion?

POZIOM ROZSZERZONY

ZESTAW I

Zadanie 1. ROZMOWA NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO

Przeanalizuj przedstawiony materiał. Przygotuj się do jego prezentacji i rozmowy z egzaminującym na temat:

- zalet życia w dużym mieście,
- związanych z tym zagrożeń.

WHAT KEEPS YOU IN A CITY ?

54%	my job
33%	places of entertainment
10%	educational opportunities
3%	nothing

INNER CITY VIOLENCE:
'We're moving out,' say residents

Pytania do materiału stymulującego (zamieszczone wyłącznie w zestawie egzaminującego)

1. Could you present the material referring to the main problem?
2. What positive and negative elements of urban life does the material present?
3. How do you understand the expression 'urban jungle'?
4. What can be done to reduce city violence?
5. Where would you prefer to live: in a big city or in the country? Why?

Zadanie 2. PREZENTACJA TEMATU I DYSKUSJA

Zapoznaj się z podanymi tematami. Wybierz jeden i przygotuj się do jego prezentacji oraz dyskusji z egzaminującym.

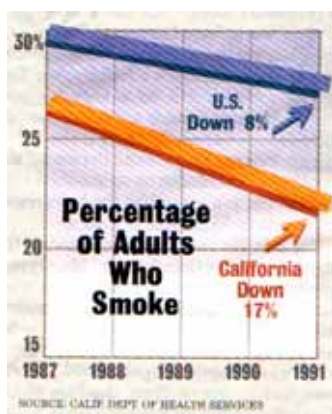
1. The generation gap – myth or reality? How does the problem influence different aspects of life and what might be done to reduce it?
2. Some people say that film adaptations kill off literature. Present your opinion on the subject based on a film adaptation of a book by an English or American writer.

ZESTAW II

Zadanie 1. ROZMOWA NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO

Przeanalizuj przedstawiony materiał. Przygotuj się do jego prezentacji i rozmowy z egzaminującym na temat:

- wpływu palenia papierosów na zdrowie człowieka,
- sposobów walki z nałogiem.

U.S. SURGEON GENERAL
WARNS AGAINST SMOKING

A "Quit-Now" Drive That Worked

Pytania do materiału stymulującego (zamieszczone wyłącznie w zestawie egzaminującego)

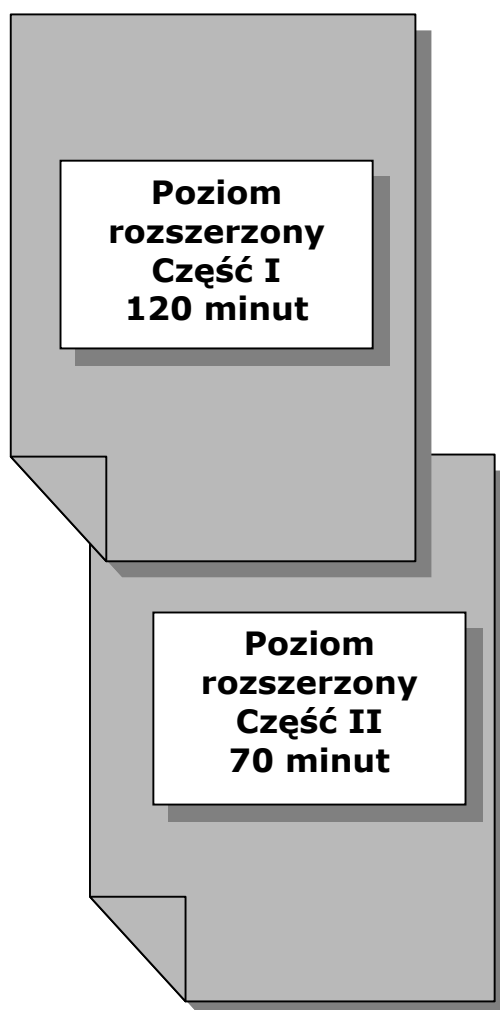
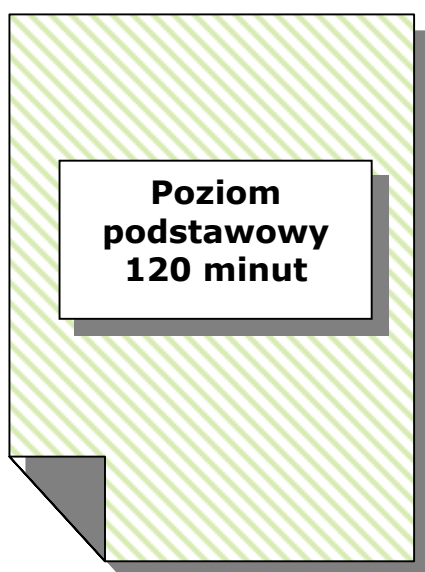
1. Could you present the material referring to the main problem?
2. What changes in the number of smokers in the US does the diagram show?
3. Why do people start smoking?
4. What can be done to fight this bad habit?

Zadanie 2. PREZENTACJA TEMATU I DYSKUSJA

Zapoznaj się z podanymi tematami. Wybierz jeden i przygotuj się do jego prezentacji oraz dyskusji z egzaminującym.

1. Advantages and disadvantages of shopping in big supermarkets and small local shops.
2. Does the British or American educational system give better opportunities to young people than the Polish one? Justify your opinion.

VII. PRZYKŁADOWE ARKUSZE I SCHEMATY OCENIANIA

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron (zadania 1 – 8). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Część pierwsza arkusza, sprawdzająca rozumienie ze słuchu, będzie trwała około 20 minut i jest nagrana na płycie CD.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem (○) i zaznacz właściwe.
7. Postępuj podobnie, zaznaczając odpowiedzi w części karty przeznaczonej dla zdającego. Tylko odpowiedzi zaznaczone na karcie będą oceniane.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Zadanie 1. (6 pkt)

Zapoznaj się z nazwami programów telewizyjnych podanymi poniżej. Usłyszysz dwukrotnie zapowiedzi sześciu programów. Przyporządkuj im nazwy, wpisując odpowiednie litery (A-H) w kratki (1.1-1.6.). Dwie nazwy programów podane zostały dodatkowo i nie pasują do żadnej zapowiedzi.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

- A. culinary programme
- B. chat show
- C. weather forecast
- D. comedy
- E. documentary
- F. gardening programme
- G. medical programme
- H. children's programme

1.1.	
1.2.	
1.3.	
1.4.	
1.5.	
1.6.	

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 2. (4 pkt)

Zapoznaj się ze zdaniami podanymi w tabeli. Usłyszysz dwukrotnie wypowiedź na temat huraganu w Stanach Zjednoczonych. Zdecyduj, które zdania są zgodne z treścią tekstu (TRUE), a które nie (FALSE). Zaznacz znakiem X odpowiednią rubrykę w tabeli.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

		TRUE	FALSE
2.1.	The speaker came home from college because she missed her family.		
2.2.	The family left some of their things at a neighbour's.		
2.3.	During the journey the animals were separated from one another.		
2.4.	The speaker is sure her house has been destroyed.		

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 3. (5 pkt)

Zapoznaj się ze zdaniami podanymi poniżej. Usłyszysz dwukrotnie wywiad z opiekunką do dziecka. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią rozmowy. Zaznacz jedną z trzech możliwości, zakreślając literę A, B lub C.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

3.1. Anna wanted to work as an au pair because she

- A. didn't have money to continue studying.
- B. wasn't sure what to do in the future.
- C. had a lot of experience in this kind of work.

3.2. The family Anna worked for

- A. gave her a lot of free time.
- B. paid for her language course.
- C. bought her a plane ticket.

3.3. The worst thing for some au pairs is that they

- A. have no time to study English.
- B. must go on school trips with the kids.
- C. have to work thirty hours a week.

3.4. In Anna's opinion an au pair

- A. earns enough money to afford trips.
- B. must know English very well.
- C. can learn the language from children.

3.5. The aim of the interview is to

- A. warn au pairs against British employers.
- B. show the pros and cons of being an au pair.
- C. encourage au pairs to take up work in London.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO

Zadanie 4. (8 pkt)

Przeczytaj poniższe informacje o muzeach w Edynburgu. Następnie przyporządkuj właściwe muzeum (A-E) do każdego z podanych zdań (4.1.-4.8.). Wpisz odpowiednie litery do tabeli. Niektóre muzea pasują do więcej niż jednego zdania.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

- A. The Writers' Museum** located in the historic Lady Stair's House is full of items belonging to Scotland's most famous writers – Robert Burns, Sir Walter Scott, Robert Louis Stevenson. Admission free on Mondays.
- B. The Museum of Childhood** is full of toys – from teddy bears to rocking horses. A favourite with both adults and children, it has been described as 'the noisiest museum in the world!' Tasty snacks available in the local café. Admission free for children under 10, adults £5.
- C. The People's Story Museum** housed in the picturesque Cannongate Tolbooth tells the story of ordinary people in Edinburgh from the late 17th century to the present day. It is filled with the sights, sounds, and smells of Edinburgh life in the past. Free entrance except for Mondays.
- D. The Royal Museum of Scotland** located in a Victorian building houses rich collections of decorative art and displays of science, technology, natural history, geology and archaeology. Excellent variety of gifts in the Museum Shop. Tea Room. No charge after 4 p.m. Lower prices for parties.
- E. The City Art Centre** presents a fascinating programme of temporary exhibitions throughout the year drawn from all parts of the world and the city's permanent fine art display. Gift shop. Full access for disabled visitors. Cheaper tickets for students on weekdays.

Adapted from: Welcome to Edinburgh

4.1.	Cheaper tickets are offered for groups.	
4.2.	It is perfect for different age groups.	
4.3.	People in wheelchairs will find it easy to visit the place.	
4.4.	You can see a collection of personal possessions there.	
4.5.	You will learn about how the Scots used to live.	
4.6.	There are collections of foreign origin there.	
4.7.	It is possible to buy a souvenir and have something to drink.	
4.8.	Visitors don't need tickets on Mondays.	

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 5. (6 pkt)

Przeczytaj poniższy tekst. Na podstawie informacji w nim zawartych zdecyduj, które zdania są zgodne z treścią tekstu (TRUE), a które nie (FALSE). Zaznacz znakiem X odpowiednią rubrykę w tabeli. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

We were taken to the island by a fisherman obviously surprised by our lack of luggage. "This is the last boat, sir," he said, "if you are thinking of coming back tonight."

"We weren't," Ella replied for me.

"Very well, miss."

And in a boat that smelled of fish we made the short crossing to the island's harbour. I was surprised to find a village beneath the castle walls, for in my mind I had already pictured Seton Castle as a place removed from our world; but I was glad to be in the "sweet pub" of which Ella had told me. She reserved two rooms before we sat down to dinner, giving her surname as Warrington. I nodded, understood and signed my own name – John Wood.

"My mother's name," she said quietly. "It wouldn't be a good idea to sign Harewood on the island; we wouldn't have a moment's sleep because of all the attention we received."

When we were sitting at a table in the cosy bar, she smiled at me. "So, here we are."

"Is this what you wanted to show me?" I asked, feeling the weight of family history in the pub which had the Harewood arms on its sign.

"It is partly," said Ella. "I wanted to show you the island and the castle. But there's something much more specific that I want you to see." She paused. "But it must wait until tomorrow morning."

"But," I began, a little surprised. "I thought this was your castle. Surely you're not a tourist in your own family home?"

"No," she replied, smiling. "Of course I could take you to lunch with Uncle Cyril and Aunt Elizabeth if I liked. I don't think they would be particularly happy to see me, but they wouldn't show that. But I can't, of course, for obvious reasons."

"Among which are?"

"Well for starters, you blind boy, the fact that you aren't Charlie Stanhope. They wouldn't like to see me here with anyone but him."

"At least not until you've freed yourself?"

"At least not until I have, as you say, freed myself."

"I see."

"But there is another reason, too."

"Which is?"

"I'd much rather show you the painting in private. Oh, I don't mind day-trippers; they won't affect us. It's family presence I want to avoid if I can."

Adapted from: The Drowning People by Richard Mason

		TRUE	FALSE
5.1.	The fisherman advised Ella and John to return on the last boat.		
5.2.	John had expected Seton Castle to be an isolated place.		
5.3.	Ella's surname was Warrington.		
5.4.	Ella wanted to take John to lunch with her family.		
5.5.	Charlie Stanhope was accepted by Ella's family.		
5.6.	Ella wanted to stay anonymous on the island.		

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 6. (6 pkt)

Przeczytaj poniższy tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zaznacz jedną z czterech możliwości, zakreślając literę A, B, C lub D.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

Can the school you go to make a massive difference to your life? This is the question that a TV company wanted to answer, so they ran an experiment. They paid for a 14-year-old boy who constantly got into trouble and was thrown out of his South London school to go to an exclusive £15,000 a year boarding school.

The experiment was a second chance for 14-year-old Ryan Bell. He had never had the opportunities that his new classmates at Downside School had. When he was asked if he might have trouble getting used to a 'smart and posh' new school, he simply said, "Don't worry about me looking like a person with no friends, all 14-year-old guys are the same - we like cars and girls! I'm certain I won't have any problems."

Ryan's first year at his new school was a definite success. He was coming top in Latin and got into the rugby team, where he was one of the best. His mother was really proud – she hoped her son would never have the problems with money she had. His father had left them both when Ryan was a baby. His mother had always done her best, but admitted she couldn't give Ryan the best start in life. Now Ryan started talking about going to university and a possible career as a TV director.

At his old school, Ryan's teachers used to say he was always causing problems but at his new school Ryan got on very well with the other students. His teachers said he would get through his GCSE exams easily. There were a few small problems, but at first they weren't considered too serious. The first one was when Ryan returned home for the holidays and was caught doing graffiti. It was bad, but the school blamed his friends at home for encouraging him to do it and said it would be unfair to expect Ryan to 'transform overnight'. They were less tolerant of the second incident – Ryan took another boy's mobile phone and even though it was apparently a joke, he was not allowed to attend school for a week.

After returning to the school which he was enjoying being part of, Ryan went into the nearest town one evening with some of his friends. At the local disco he lost his temper and hit another boy in the face. The incident reflected badly on the school's reputation as the police were called. Because Ryan had already been in trouble and the regulations were the same for everyone, he had to be thrown out of school.

This decision was cruel, though the teachers believed his aggression and wrongdoings were caused by his previous experiences. Everyone agrees that Ryan was doing very well and even though he failed to complete his education at Downside School, he progressed a long way educationally and emotionally.

Adapted from: Club, Nov/Dec 2003

6.1. The aim of the experiment was to

- A. help a young boy get out of trouble at school.
- B. find out if the choice of a school matters.
- C. check how good Downside School was.
- D. show Ryan what an exclusive school was like.

6.2. Ryan

- A. was optimistic about joining the school.
- B. was worried about making friends.
- C. thought he might have some problems.
- D. wanted his mother to be proud of him.

6.3. Ryan's mother

- A. didn't like the experiment.
- B. never had financial problems.
- C. offered him the best she could.
- D. expected Ryan to go to university.

6.4. Ryan's new teachers

- A. expected him to change at once.
- B. didn't punish him in any way.
- C. never tried to justify his manners.
- D. blamed his past for his behaviour.

6.5. At Downside School

- A. all students have to follow the same rules.
- B. some students are treated differently.
- C. a few students have too much freedom.
- D. students are not allowed to go to discos.

6.6. The author of the text

- A. criticises the whole experiment.
- B. describes the role of family background.
- C. encourages the readers to change school.
- D. shows how a school can motivate students.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

WYPOWIEDŹ PISEMNA

Zadanie 7. (5 pkt)

Przebywasz w szkole językowej w Coventry. Chcesz zaprosić grupę przyjaciół - obcokrajowców na pożegnalne przyjęcie w klubie. Napisz zaproszenie, w którym:

- wyjaśnisz, z jakiej okazji organizujesz przyjęcie,
- uzasadnisz, dlaczego wybrałeś/łaś *Black Swan Club*,
- poinformujesz o jednej z atrakcji, które zaplanowałeś/łaś,
- udziелisz wskazówek, jak się dostać na miejsce przyjęcia.

Podpisz się jako *XYZ*. W zadaniu nie jest określony limit słów. Oceniana jest umiejętność zwięzłego przekazu wszystkich informacji określonych w poleceniu (4 punkty) oraz poprawność językowa (1 punkt).

CZYSTOPIŚ

INVITATION TO BLACK SWAN CLUB 30TH AUGUST AT 7 P.M.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

	TREŚĆ				POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA	RAZEM
	Inf. 1	Inf. 2	Inf. 3	Inf. 4		
zba któw	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	

Zadanie 8. (10 pkt)

Jakiś czas temu znalazłeś/łaś zwierzę. W liście do znajomego z zagranicy napisz:

- **jakie to zwierzę i w jakich okolicznościach je znalazłeś/łaś,**
- **dłaczego zdecydowałeś/łaś się wziąć je do domu i jak zareagowali inni domownicy,**
- **jaki miałeś/łaś z nim problem i w jaki sposób go rozwiązałeś/łaś,**
- **jakie masz obowiązki wynikające z jego posiadania i jak to wpłynęło na Twoje życie.**

*Pamiętaj o zachowaniu odpowiedniej formy i stylu listu. Nie umieszczaj żadnych adresów. Podpisz się jako **XYZ**. Długość listu powinna wynosić od 120 do 150 słów. Oceniana jest umiejętność pełnego przekazania informacji (4 punkty), forma (2 punkty), poprawność językowa (2 punkty) oraz bogactwo językowe (2 punkty).*

CZYSTOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

TRANSKRYPCJA NAGRAŃ POZIOM PODSTAWOWY

Zadanie 1.

Hello. Let us tell you about some of the programmes you can watch on *Sky One* this week.

One

The world's changing weather is causing serious problems to people around the globe. This three-part series explores the most shocking natural disasters and talks to the people caught up in them. The first episode shows a British sailor who survived a hurricane. Other programmes show flooding and tornadoes.

Two

In one of his funniest roles Alec Guinness plays the inventor of a suit that never gets dirty or damaged. Sounds great, but he soon faces opposition from both workers and management in the clothing industry because it will put them out of work and business. A lot of funny situations and jokes guaranteed.

Three

The colder weather means less chance to play in the garden. So, have a look at Bob and Mo – the stars of a new animation for pre-school kids called *The Green House*. Each five-minute episode of the cartoon is narrated by the famous actor, Richard Briers.

Four

In the final show of the series Jonathan Ross talks to the professional singer and comedian James Brown, who talks about his road to success and how it has changed his life. About 30 people have been invited to the studio to ask James questions about his career.

Five

This is a weekly half-hour programme presented by John Bond. This week he invites chefs from the best London restaurants to a special edition of his show. Test your own skills against selected recipes from his guests.

Six

A disturbing report on the increasing number of people in Britain who suffer from allergies. One of them is Sue whose problems are caused by allergies to food. She has to keep to a strict diet with the help of her mother who prepares special dishes. People suffering from other allergies will get some advice as well.

Adapted from: The Number One Telly Magazine, 25 June-1 July 2005

Zadanie 2.

Can you imagine what it is like when a disaster comes? Well, I can tell you because I have just been through one. I hope the worst is already over. But, let me start from the beginning. My mum did not want me to come home from College one weekend. But as usual, I did not listen to her. As a freshman I felt really homesick so I wanted to come home and spend time with my family. What I didn't know was that there might be a massive hurricane moving towards us. On Sunday morning, I woke up early and heard my mum screaming hysterically. We sat down for a 'family talk' and my father told us to collect only what was most important for us. It was one of the most difficult decisions in my life. I couldn't decide what to take and what to leave in John's underground garage. John is a friend living next door. So, we took our most valuable things and went on our way. We tried to get to Baton Rouge where some friends of the family have a house. All the way my cat Minnie, who normally does not like anybody at all, was lying on my lap. She was so frightened... And it was really amazing - all our animals travelling together in the van were so friendly to one another while normally they

fight and need to be separated. What worries me is that now, when all of this is over, my family and I are going our own ways again. My family is going back home to see if our house is still standing and I'll be at college hoping everything is okay. I am hearing stories about houses which were completely destroyed or collapsed during the hurricane. I am scared and I keep asking myself "Will I ever have a home?"

Adapted from: www.nola.com/weblogs/nola

Zadanie 3.

Interviewer: Good evening everyone, and welcome to another program in the "Working Holidays" series. Our guest today is Anna who will be talking about her experiences as an au pair. Anna, nice to have you with us tonight.

Anna: I'm very happy to be here.

Interviewer: So, first of all, why did you decide to become an au pair?

Anna: After I finished school I didn't know whether to start earning money or continue studying. I decided to take a gap year and come to London, which would give me the time to decide what to do. I had some experience with children, but not much. I like children so I knew it wouldn't be a problem.

Interviewer: And what about the family you worked for?

Anna: Luckily I found a family I really liked. They were great.

Interviewer: In what way?

Anna: The kids were really nice. When they went on a school trip I missed them a lot. But, at least I had some free time for myself and the family sent me a plane ticket so I didn't have to pay for it. My best friend was lucky, too. Her family paid for her language course. But some people I know had families that weren't so nice. They were suspicious, set times for them to come home, forced the au pairs to do a lot of housework. But what they disliked most was that they gave them so much to do that they had no time to do a language course, which was the reason why they were in Britain.

Interviewer: What sort of work is normal for an au pair?

Anna: About 20 to 30 hours a week; helping to prepare dinner and breakfast. Learn the names of foods – it's very useful! You also have to help the kids get ready for school, do a bit of tidying, perhaps a bit of ironing.

Interviewer: What tips would you have for people looking for an au pair job? For example, does your English have to be very good?

Anna: Not really. You can manage even with poor English, the kids will teach you very quickly! But bring some money with you. London is expensive and with the money you get you won't be able to pay for things like language courses and trips around Britain.

Interviewer: Thank you for coming to the studio today, Anna.

Anna: You're very welcome. It's been a pleasure.

Adapted from: Club, March 2002

OCENIANIE POZIOM PODSTAWOWY

Zadanie 1.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **6 punktów** .

Zadanie 1.	A	B	C	D	E	F	G	H
1.1.					X			
1.2.				X				
1.3.								X
1.4.		X						
1.5.	X							
1.6.							X	

Zadanie 2.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **4 punkty**.

Zadanie 2.	TRUE	FALSE
2.1.	X	
2.2.	X	
2.3.		X
2.4.		X

Zadanie 3.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **5 punktów** .

Zadanie 3.	A	B	C
3.1.		X	
3.2.			X
3.3.	X		
3.4.			X
3.5.		X	

Zadanie 4.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **8 punktów** .

Zadanie 4.	A	B	C	D	E
4.1.				X	
4.2.		X			
4.3.					X
4.4.	X				
4.5.			X		
4.6.					X
4.7.				X	
4.8.	X				

Zadanie 5.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **6 punktów** .

Zadanie 5.	TRUE	FALSE
5.1.		X
5.2.	X	
5.3.		X
5.4.		X
5.5.	X	
5.6.	X	

Zadanie 6.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **6 punktów** .

Zadanie 6.	A	B	C	D
6.1.		X		
6.2.	X			
6.3.			X	
6.4.				X
6.5.	X			
6.6.				X

Zadanie 7. – krótka forma użytkowa. Maksimum **5 punktów**.

Sprawdza egzaminator zgodnie z kryteriami.

Zadanie 8. – dłuższa forma użytkowa. Maksimum **10 punktów**.

Sprawdza egzaminator zgodnie z kryteriami.

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO

POZIOM ROZSZERZONY

CZEŚĆ I

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 6 stron (zadania 1 - 3). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
23 punkty

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

STOSOWANIE STRUKTUR LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH

Zadanie 1. (2,5 pkt)

Uzupełnij poniższy tekst. W luki (1.1.-1.5.) wpisz wyrazy utworzone od słów znajdujących się w nawiasach tak, aby tekst był logiczny i gramatycznie poprawny. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 0,5 punktu.

Some of the most loaded words in language are those associated with the way society talks about itself, and especially about groups of people whom it perceives to be less 1.1. _____ (FORTUNE) or oppressed. The most sensitive domains are to do with gender and race. During the 1980s, an increasing number of people tried to avoid using 1.2. _____ (OFFEND) words or terms which might be treated as such.

Critics of the trend, which is often referred to as *political correctness*, argue that the search for a 'caring' lexicon is 1.3. _____ (POINT), as long as the situation which the language reflects does not change. It is not as easy to manipulate language as the reformers think. 1.4. _____ (SATISFACTION) with one term tends to spread to the new word, as has been seen with such sequences as *Negro*, which became *black*, then *Afro-American*, which was finally replaced by *African-American*.

In the early 1990s, many people reacted strongly to what they saw as a trend towards terminological absurdity. One 1.5. _____ (CRITICISE) of the practice of political correctness is that it threatens the freedom of speech.

Adapted from: "The Cambridge Encyclopedia of the English Language" by David Crystal

Zadanie 2. (2,5 pkt)

Wykorzystując podane wyrazy, uzupełnij każde zdanie tak, aby zachować znaczenie zdania wyjściowego (2.1.-2.5.). Nie zmieniaj podanych fragmentów i formy podanych wyrazów. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 0,5 punktu.

2.1. I don't allow anyone to repair my car. I do it myself.

HAVE

I refuse _____ by anyone. I do it myself.

2.2. There are no eggs left.

RUN

We _____ eggs.

2.3. We were late because there was so much traffic.

LESS

If _____ traffic, we wouldn't have been late.

2.4. As I get older, I become more experienced.

GET

The _____ I become.

2.5. I cannot bear this rainy weather any more.

PUT

I cannot _____ this rainy weather any more.

WYPOWIEDŹ PISEMNA

Zadanie 3. (18 pkt)

Wypowiedz się na jeden z trzech poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz wybrany temat, zakreślając jego numer.

1. Coraz więcej młodych Polaków decyduje się wyjechać na Wyspy Brytyjskie w celu podjęcia studiów. Napisz **rozprawkę** przedstawiającą dobre i złe strony tego zjawiska.
2. Napisz **opowiadanie** o przestępstwie, którego sprawca został złapany na gorącym uczynku, zatytułowane „Crime Doesn’t Pay”.
3. Napisz **recenzję** poleconej Ci przez kogoś wystawy, która Cię rozczerowała.

Uwaga: jeśli praca będzie zawierać więcej niż 300 słów, otrzymasz za jej kompozycję 0 punktów.

CZYSTOPIŚ

[illegible]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

	TREŚĆ			KOMPOZYCJA			BOGACTWO JĘZYKOWE			POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA			RAZEM
Poziom	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
Liczba punktów	5	4-3-2	1-0	4	3-2	1-0	5	4-3-2	1-0	4	3-2	1-0	

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

OCENIANIE
POZIOM ROZSZERZONY – CZĘŚĆ I

Zadanie 1.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 0,5 punktu. Maksimum **2,5 punktu**.

1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.
fortunate	offensive	pointless	dissatisfaction	criticism

Zadanie 2.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 0,5 punktu. Maksimum **2,5 punktu**.

2.1.	...to have my car repaired...
2.2.	...have run out of...
2.3.	...there had been less ...
2.4.	...older I get, the more experienced ...
2.5.	...put up with...

Zadanie 3. – wypowiedź pisemna. Maksimum 18 punktów.

Sprawdza egzaminator zgodnie z kryteriami.

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO

POZIOM ROZSZERZONY

CZĘŚĆ II

Czas pracy 70 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 7 stron (zadania 4 – 9). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Część pierwsza arkusza, sprawdzająca rozumienie ze słuchu, będzie trwała około 25 minut i jest nagrana na płycie CD.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
6. Postępuj podobnie, zaznaczając odpowiedzi na karcie. Tylko odpowiedzi zaznaczone na karcie będą oceniane.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
27 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Zadanie 4. (5 pkt)

Zapoznaj się ze zdaniami podanymi w tabeli. Usłyszysz dwukrotnie ogłoszenie na temat obozu młodzieżowego. Zdecyduj, które zdania podane w tabeli są zgodne z treścią tekstu (TRUE), a które nie (FALSE). Zaznacz znakiem X odpowiednią rubrykę w tabeli.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

		TRUE	FALSE
4.1.	The announcement is addressed to an information office team.		
4.2.	Groups bringing their own camping equipment must inform the organizers on arrival.		
4.3.	Campers will have to share cooking with another group.		
4.4.	Food and cooking equipment are included in the price of the camp.		
4.5.	The organizers have planned some off-site activities for the participants.		

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 5. (4 pkt)

Zapoznaj się z poniższymi zdaniami. Usłyszysz dwukrotnie opinie czterech osób na temat graffiti. Przyporządkuj każdej osobie (5.1.-5.4.) jedno ze zdań (A-F). Dwa zdania podane zostały dodatkowo i nie pasują do żadnej wypowiedzi.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

- A. Working for local people might be a more appropriate solution.
- B. Locking people up for vandalism will only alienate them further.
- C. Tagging has no artistic qualities, but real graffiti can be beautiful.
- D. Tagging brings a threatening feel to the area.
- E. The law is the law and there should be no exceptions.
- F. Graffiti which is admired as genuine street art should be encouraged.

5.1.	SPEAKER 1	
5.2.	SPEAKER 2	
5.3.	SPEAKER 3	
5.4.	SPEAKER 4	

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 6. (6 pkt)

Zapoznaj się ze zdaniami podanymi poniżej. Usłyszysz dwukrotnie wywiad z nastoletnim biznesmenem. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią rozmowy. Zaznacz jedną z czterech możliwości, zakreślając literę A, B, C lub D.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

6.1. Martin Halstead left school in order to

- A. get a pilot's licence.
- B. design flight simulators.
- C. launch a passenger airline.
- D. find an airline job.

6.2. During a meeting in Edinburgh Martin experienced some problems because he

- A. didn't have A levels.
- B. lacked experience.
- C. wasn't serious enough.
- D. looked youthful.

6.3. In order to succeed Martin has had to

- A. invest a lot of money.
- B. spend less time flying.
- C. fly almost every day.
- D. learn to speak louder.

6.4. Martin has to work much longer hours these days because he

- A. travels a lot between his office and Oxford Airport.
- B. encounters many problems with his operations team.
- C. has numerous public relations commitments.
- D. works at the airport management office.

6.5. Nowadays Martin often feels

- A. depressed.
- B. exhausted.
- C. ill.
- D. crushed.

6.6. According to Martin, it is most important for a young businessman to be

- A. well-off.
- B. experienced.
- C. imaginative.
- D. strong-willed.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO I ROZPOZNAWANIE STRUKTUR LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH

Zadanie 7. (5 pkt)

Przeczytaj poniższy tekst, z którego usunięto pięć zdań. Wstaw zdania oznaczone literami A - F w luki 7.1. - 7.5. tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. Jedno zdanie podane zostało dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

SKI IN THE DESERT? IT COULD ONLY HAPPEN IN DUBAI ...

Rob Orchard and Marcus Webb check out this season's hottest new ski resort

It's 35 degrees outside and it's just started to snow. Not content with temperature-controlled beaches and a manmade archipelago, the sun-baked emirate of Dubai has decided to introduce Alpine weather into the desert. 7.1. _____ Two weeks ahead of its scheduled opening date of 2 December, we have been invited for a sneak preview.

As we pass through the entrance a rush of glacial wind pushes itself to the base of our lungs and we feel the crunch of fresh snow underfoot. 7.2. _____ Two young men having a snowball fight, fir trees hanging heavy with frost and a handful of black-coated visitors trudging up a steep, snow-white hill like a pack of penguins. Central to this snapshot of wintry perfection are two Emiratis in white robes kneeling in eight inches of powder, letting snow run through their fingers and giggling at the sheer insanity of it all.

Even in this endlessly ambitious city, taking temperatures of up to 45°C down to below zero seemed crazy. 7.3. _____ It's currently engaged in a number of surreal super projects: building the first ever underwater hotel; constructing a theme park that's larger than the city itself; and erecting the tallest tower in the world - the Burj Dubai, whose height is a closely guarded secret. Next year will see the opening of the Palm Island project, a vast manmade archipelago stretching into the Persian Gulf. For Dubai, 'moderation' is a dirty word.

Ski Dubai juts out of the Mall of the Emirates - the largest shopping centre outside the States - like a giant metallic elbow. Just off Dubai's main motorway, the tube-like structure is far from pretty, an unusual blip in this aesthetically conscious city. 7.4. _____ Craning our necks to take in the cavernous 22,500 square metre space, we trudge around mountains and igloos to the foot of the complex's five-slope arena. Unlike the snow park - the ski-free area at the foot of the hill - the slopes are not yet open to the public and the sight of this pristine white carpet sweeping upwards and out of view is eerie and intimidating. 7.5. _____ Yet within a fortnight this virgin snow will be being carved up by 1,500 skiers and snowboarders.

We reach the mid-point smiling but out of breath. It's home to the Avalanche Cafe, a balconied chalet which will soon be warming weary skiers with fondue, hot chocolate and the dubious pleasures of non-alcoholic mulled wine. For now this is as far as we are allowed to go, but around the corner, at the very top of the 85-metre high building, lies Ski Dubai's longest run.

Abridged from: www.travel.guardian.co.uk

- A. But this is a city that refuses to be limited by such trifling matters as logic, physics or geography.
- B. Thankfully, once Ski Dubai is open the snowmaking sessions will take place only during the night.
- C. As we trudge past abandoned snowmobiles and a colossal chairlift hung with icicles, the feeling is more ice-age apocalypse than hot new resort.
- D. But inside it's a wonder.
- E. Before us lies a scene ripped straight from a Christmas card.
- F. The location of this meteorological oddity is Ski Dubai, the third largest indoor slope in the world.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (4 pkt)

Przeczytaj poniższy tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zaznacz jedną z czterech możliwości, zakreślając literę A, B, C lub D.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

I come home from work and my husband David almost skips out of his office to greet me. "Look, Brenda," he says, and then proceeds to bow at me vigorously, as if I were the Queen. "What?"

"My back. I don't feel anything. Not a twinge."

"Did you go to see Dan Silverman?" Dan Silverman is an osteopath that we recommend at the surgery, and I've been telling David to see him for months. Years, probably.

"No."

"So what happened?"

"I saw someone else."

"Who?"

"This guy in Finsbury Park."

"In Finsbury Park?" Dan Silverman has a practice in Harley Street. There is no Harley Street equivalent in Finsbury Park, as far as I know. "How did you find him?"

"Newsagent's window."

"A newsagent's window? What qualifications has he got?"

"None whatsoever." Information delivered with a great deal of pride and aggression, inevitably. Medical qualifications belong on my side of the great marital divide, and are therefore to be despised.

"So you let someone completely unqualified mess around with your back. Smart decision, David. He's probably crippled you for life."

David starts to bow again. "Do I look like someone who's been crippled?"
 "Not today, no. But nobody can cure a bad back in one session."
 "Yeah, well. GoodNews has."
 "What good news?"
 "That's his name. GoodNews. Capital G, capital N, all one word. DJ GoodNews, actually. To give him his full title."
 "DJ Not Dr."
 "It's, you know, a clubby thing. I think he used to work in a disco or something."
 "Always useful when you're treating back complaints. Anyway, out of interest, what did his advert say?"
 "Something like, I don't know. 'Bad Back? I can cure you in one session.' And then his telephone number."
 "And that impressed you?"
 "Yeah. Of course. Why mess around?"
 "I'm presuming this GoodNews person isn't some sort of alternative therapist."
 "I don't know what you'd call him."
 "Did he give you drugs?"
 "No."
 "I thought that was your definition of alternative. Someone who doesn't give you drugs."
 "The point is, he's fixed me."
 "So what did this guy do?"
 "Just rubbed my back a bit with some Deep Heat and sent me on my way. Ten minutes."
 "How much?"
 "Two hundred quid."
 I look at him. "You're kidding."

Abridged from: "How to Be Good" by Nick Hornby

8.1. David seems to be

- A. a very energetic person.
- B. proud of his physical strength.
- C. delighted about his recovery.
- D. a sceptical, suspicious man.

8.2. Someone called DJ GoodNews

- A. runs a hospital in Finsbury Park.
- B. laughs at medical qualifications.
- C. probably harmed David.
- D. uses a catchy advertisement.

8.3. David admires GoodNews because he

- A. is an alternative therapist.
- B. treats his patients efficiently.
- C. does not use any drugs.
- D. didn't charge him a lot.

8.4. During the conversation Brenda

- A. shows her enthusiasm for the new therapy.
- B. turns aggressive towards David.
- C. expresses her doubts about David's recovery.
- D. becomes unsympathetic towards her husband.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 9. (3 pkt)

Przeczytaj tekst, a następnie wybierz właściwe, poprawne pod względem gramatycznym i leksykalnym, uzupełnienie luk 9.1. - 9.6. Zaznacz jedną z czterech możliwości, zakreślając literę A, B, C lub D. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 0,5 punktu.

Learning the 25,000 streets of London can be a full time job and take two to four years. Hopeful cab drivers must first 9.1. _____ the 400 routes in the famous Blue Book. To do this they must participate in a programme called *The Knowledge*. Then, they must pass a series of tests to prove they can always find the shortest routes between any two London 9.2. _____. George Harper, a 27-year-old Londoner, who has studied *The Knowledge* for two years says the best way to study is on a bike.

“Remembering the streets’ names is the hard part,” says Harper. “There are no set rules. I ride about two to six hours a day and I have to admit I am finding it relatively easy. It’s just repetition until everything 9.3. _____ into place.”

Not everyone finds it so easy. In fact, only three 9.4. _____ ten people who begin *The Knowledge* finish and receive the green badge.

Many of the *Knowledge Boys* are lifelong Londoners. They say becoming better acquainted with their hometown is another 9.5. _____ of their studies. “I was completely blind to how diverse the city is,” says Harper. “And learning the secret history of London also keeps me going.”

Some minicab companies are introducing a satellite-based navigation system. But *Knowledge Boys* don’t think technology will ever be able to replace a knowledgeable cabbie. “It will be some time before a computer can ‘discuss’ a destination 9.6. _____, like a stage door or a certain house,” says one current student.

Adapted from: www.pbs.org

9.1.

- A. review
- B. present
- C. remind
- D. master

9.4.

- A. out of every
- B. of the exactly
- C. for each of the
- D. from each

9.2.

- A. destinations
- B. guidelines
- C. milestones
- D. signposts

9.5.

- A. value
- B. benefit
- C. gain
- D. good

9.3.

- A. will fall
- B. fell
- C. may fall
- D. falls

9.6.

- A. in particular
- B. in pieces
- C. in detail
- D. in brief

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

TRANSKRYPCJA NAGRAŃ POZIOM ROZSZERZONY

Zadanie 4.

...and finally, here's an announcement for those of you who will be answering questions about Charnwood camp. As you probably know, 3,000 people will be coming to our international scout camp. You will have to contact groups who register on our website. And next week you will be holding meetings for parents and guardians. So here are the main points once again.

First of all, the equipment. If groups want to bring their own camping equipment, that is fine. If they are coming from further away and can't carry much, then we can provide whatever they need, but remember we must be informed at least a month before the camp. You can imagine that with so many campers, it may sometimes take time to track everything down!

Secondly, there are two catering options. If groups wish to cater for themselves, we can supply cooking equipment. We can also hook them up with a local group with whom they can share cooking. They don't have to worry about carrying their own food, either. We'll have a provisions service on camp that will supply everything the scouts may need. The additional cost of having equipment and food provided will be £50 per person.

As for camp activities, we are anticipating numerous on-site events including bonfires and disco nights. Campers can also take part in sightseeing trips to nearby tourist attractions. The cost of all activities is published on our website.

Adapted from: www.charnwood.org

Zadanie 5.

Interviewer: A judge in Manchester sentenced two young men to 10 months' youth detention for tagging, that is spraying their signatures onto buildings, trains and bridges. He said he hoped it would deter others. I went to one of London's graffiti hotspots to ask people if jail was the best way to deal with such problems.

Speaker one

Graffiti is a positive form of expression and I believe it does in fact brighten up the grey concrete urban environment. I think it's a wasted talent and by no means should incur a custodial sentence. Give the young people somewhere to be more creative, hold competitions. Why shouldn't the place be colourful?

Speaker two

Tagging should be punished, it has no artistic qualities and it makes a mess of the environment in which it exists. In our area, you see the same few tags time and time again on any available surface. If left, it suggests that anti-social behaviour is tolerated here. People then start to feel unsafe. Older people in particular find graffiti very upsetting.

Speaker three

Of course they should be jailed. It really does make my blood boil when people suggest that tagging brightens up a grim, grey street. As with anything in life, if you don't own it, don't abuse it. I have no problem with art of any description, but it should be done on or in private property. If not, you are clearly an offender and you should be dealt with accordingly. If we excuse this because it 'looks nice' where will it end?

Speaker four

Sending someone to jail for vandalism seems a bit harsh to me. The punishment has to fit the crime. It might be more useful to society if they were made to clean up the mess at their own cost. Make the taggers clean up double the area that they tagged and do something useful for the community. They should also be warned that if they are caught again then the punishment will be double the area that they cleaned the last time.

Adapted from: www.news.bbc.co.uk

Zadanie 6.

Interviewer: His feet are on the ground but his ambitions are sky high. In our studio, we have Martin Halstead, the entrepreneur who has just launched Britain's latest passenger airline *Alpha One* at the age of 18! Martin, what attracted you to starting a business so early in life instead of going to university?

Martin: I left school when I was accepted for pilot training. I always knew I wanted to become a pilot, so university was never really in my thoughts anyway. My first business, which designed and sold flight simulators came about by chance because I couldn't afford to fly. Then I started *Alpha One* because I was trying to work out the easiest way to get an airline job when I finished my flight training.

Interviewer: Have you faced many obstacles in setting up your airline?

Martin: Yes, at first it was very hard to be taken seriously. I remember in particular a meeting at Edinburgh Airport last year where I walked in and was pretty much asked if I was doing an A level or university project. Now, my boyish appearance doesn't really cause any problems at all. Age is just a number and people have to come round to realising that.

Interviewer: What sacrifices have you made in order to make your airline a success?

Martin: Financially everything I have is in this airline, which is not much. However, I stand to lose my money if it goes wrong. I had to restrict my personal life a bit as well. You have to be a lot more careful about what you say, which for someone with a loud mouth like myself, can be difficult! I have had to slow down dramatically with my flight training, which has been a big sacrifice for me. The whole reason for setting up this airline was so that I could do what I love most and fly every day.

Interviewer: What is your average day like?

Martin: My average day now starts at about 5.30 a.m. with maybe a TV or radio interview. Then I either head up to my office at Oxford Airport where I meet with our operations team and the airport management, or I travel around for more interviews and press conferences. I'm usually not done until about 8 p.m. By then I'm so tired, I just go home and crash into bed.

Interviewer: Are you constantly under pressure to perform?

Martin: The pressure is much greater than I ever expected it to be. Even when you're feeling ill, you still have to perform.

Interviewer: Do you have any advice for young entrepreneurs?

Martin: Yes, find a dream and chase it no matter how difficult it gets. You know, every day brings a new challenge and a new knock back, but if you can overcome the bad days, of which there can be many and manage to keep your head then nothing and no one can stop you.

Adapted from: www.timesonline.co.uk

OCENIANIE POZIOM PODSTAWOWY

Zadanie 4.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **5 punktów** .

Zadanie 4.	TRUE	FALSE
4.1.	X	
4.2.		X
4.3.		X
4.4.		X
4.5.	X	

Zadanie 5.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **4 punkty** .

Zadanie 5.	A	B	C	D	E	F
5.1.						X
5.2.				X		
5.3.					X	
5.4.	X					

Zadanie 6.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **6 punktów** .

Zadanie 6.	A	B	C	D
6.1.	X			
6.2.				X
6.3.		X		
6.4.			X	
6.5.		X		
6.6.				X

Zadanie 7.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **5 punktów**.

Zadanie 7.	A	B	C	D	E	F
7.1.						X
7.2.					X	
7.3.	X					
7.4.				X		
7.5.			X			

Zadanie 8.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 1 punkt. Maksimum **4 punkty** .

Zadanie 8.	A	B	C	D
8.1.			X	
8.2.				X
8.3.		X		
8.4.			X	

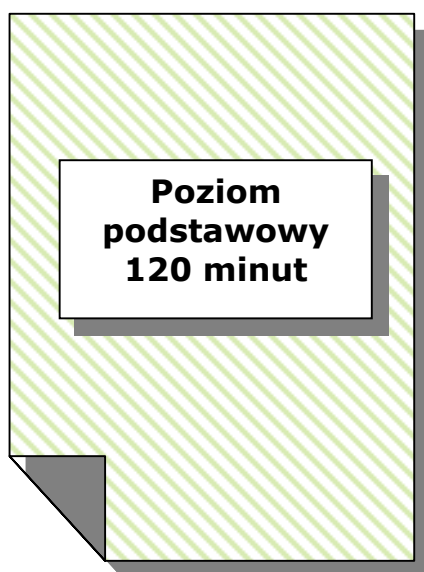
Zadanie 9.

Za każde poprawne rozwiązanie przyznajemy 0,5 punktu. Maksimum **3 punkty**.

Zadanie 9.	A	B	C	D
9.1.				X
9.2.	X			
9.3.				X
9.4.	X			
9.5.		X		
9.6.			X	

ANEKS

PRZYKŁADY WYPOWIEDZI PISEMNYCH OCENIONYCH NA MAKSYMALNĄ LICZBĘ PUNKTÓW

POZIOM PODSTAWOWY

Zadanie 7. (5 pkt)

Przebywasz w szkole językowej w Coventry. Chcesz zaprosić grupę przyjaciół - obcokrajowców na pożegnalne przyjęcie w klubie. Napisz zaproszenie, w którym:

- wyjaśnisz, z jakiej okazji organizujesz przyjęcie,
- uzasadnisz, dlaczego wybrałeś/łaś *Black Swan Club*,
- poinformujesz o jednej z atrakcji, które zaplanowałeś/łaś,
- udzielisz wskazówek, jak się dostać na miejsce przyjęcia.

Podpisz się jako XYZ. W zadaniu nie jest określony limit słów. Oceniana jest umiejętność zwięzłego przekazu wszystkich informacji określonych w poleceniu (4 punkty) oraz poprawność językowa (1 punkt).

CZYSTOPIS

INVITATION TO BLACK SWAN CLUB 30TH AUGUST AT 7 P.M.

*Please join us for a farewell party at the Black Swan Club.
I chose it because of its beautiful location and traditional English
food. Especially for us there will be DJ Marcus playing there.*

*I hope you get there without any problems. Take a bus which
goes to the center. It is two bus stops away from our school.*

See you there.

XYZ

Zadanie 8. (10 pkt)

Jakiś czas temu znalazłeś/łaś zwierzę. W liście do znajomego z zagranicy napisz:

- jakie to zwierzę i w jakich okolicznościach je znalazłeś/łaś,
- dlaczego zdecydowałeś/łaś się wziąć je do domu i jak zareagowali inni domownicy,
- jaki miałeś/łaś z nim problem i w jaki sposób go rozwiązałeś/łaś,
- jakie masz obowiązki wynikające z jego posiadania i jak to wpłynęło na Twoje życie.

Pamiętaj o zachowaniu odpowiedniej formy i stylu listu. Nie umieszczaj żadnych adresów. Podpisz się jako XYZ. Długość listu powinna wynosić od 120 do 150 słów. Oceniana jest umiejętność pełnego przekazania informacji (4 punkty), forma (2 punkty), poprawność językowa (2 punkty) oraz bogactwo językowe (2 punkty).

CZYSTOPIS

Dear Jack,

I'm writing to tell you how my life has changed recently because of the arrival of Charlie – our new pet.

He is the most beautiful black cat I have ever seen. When I was walking to school, I found him next to a refuse bin. I felt so sorry for him that I took him home.

At first my parents were not happy but my sister was delighted.

I was worried he might be ill so I took him to a vet. He said Charlie was all right and my parents let me keep him.

Now I have to get up earlier to feed him but I don't mind. And guess what! I've stopped buying sweets to save my pocket money to buy cat food.

I hope you see him soon. Maybe you could come to Poland for a holiday!

Love,

XYZ

POZIOM ROZSZERZONY

Zadanie 3. (18 pkt)

Wypowiedz się na jeden z trzech poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz wybrany temat, zakreślając jego numer.

1. Coraz więcej młodych Polaków decyduje się wyjechać na Wyspy Brytyjskie w celu podjęcia studiów. Napisz **rozwprawkę** przedstawiającą dobre i złe strony tego zjawiska.

With Poland's entry into the EU, more and more young people decide to take up studies abroad and English, the leading language of commerce and science, makes the UK an obvious destination. Such a choice is an exciting option for Polish school-leavers but at the same time carries a number of risks.

There is no better way of improving your English than immerse yourself in British culture whose cosmopolitan character is sure to broaden your horizons. Another important advantage is that you gain access to wide educational resources and best-equipped scientific centres which guarantee fast professional development. Such graduates bring with them to Poland invaluable experience and a wealth of ideas which benefit the Polish market.

However, not everyone is cut out for the challenge of surviving in a foreign country. Without the support of the nearest and dearest newcomers may find it really difficult to adjust. It is also important to choose carefully the educational establishment you enrol to. Standards vary and not every institution guarantees a bright future career. Even potential success has its cost. The best students are snapped up by British employers, which often means isolation from the family and on the more global scale a brain drain on the Polish economy.

All in all, studying in the UK is definitely a learning experience and a chance for a brighter professional future, but it may also mean alienation and economic problems for our country. Therefore, everything should be done to make sure Polish students have a good enough reason to return.

2. Napisz **opowiadanie** o przestępstwie, którego sprawca został złapany na gorącym uczynku, zatytułowane „Crime Doesn't Pay”.

Crime Doesn't Pay

I was coming home the other day and as usual the bus was crowded. People were squashed against one another as the driver veered round bends and braked at the stops.

Suddenly an old lady cried out: “Thief on the bus! Help! My wallet's been stolen!”. There was some commotion and everyone turned to look, but nobody was sure who the culprit was.

The bus was just coming into the next stop. No doubt the pickpocket intended to jump off, but as so often happens on these old bone-shakers, one set of doors wouldn't open. Meanwhile, a ticket inspector jumped on at the back. In a moment the doors closed and the ticket machines were blocked. The old lady smiled broadly. “Now he'll hopefully get what he deserves,” she whispered.

The ticket inspector approached a young man in a baseball cap and demanded his ticket. The young man shifted uneasily but there was no way to escape. He pulled out a wallet obviously hoping to find a valid ticket inside, but all he found was a pensioner's pass. “I think you'll find that's mine,” the lady called over.

The ticket inspector called the police and the man was soon dealt with. He was no doubt fined for the ticket offence as well as for the theft. The whole incident certainly cheered the rest of the passengers up as we continued our journey satisfied that the man had been caught red-handed and the crime didn't go unpunished.

3. Napisz **recenzję** poleconej Ci przez kogoś wystawy, która Cię rozczarowała.

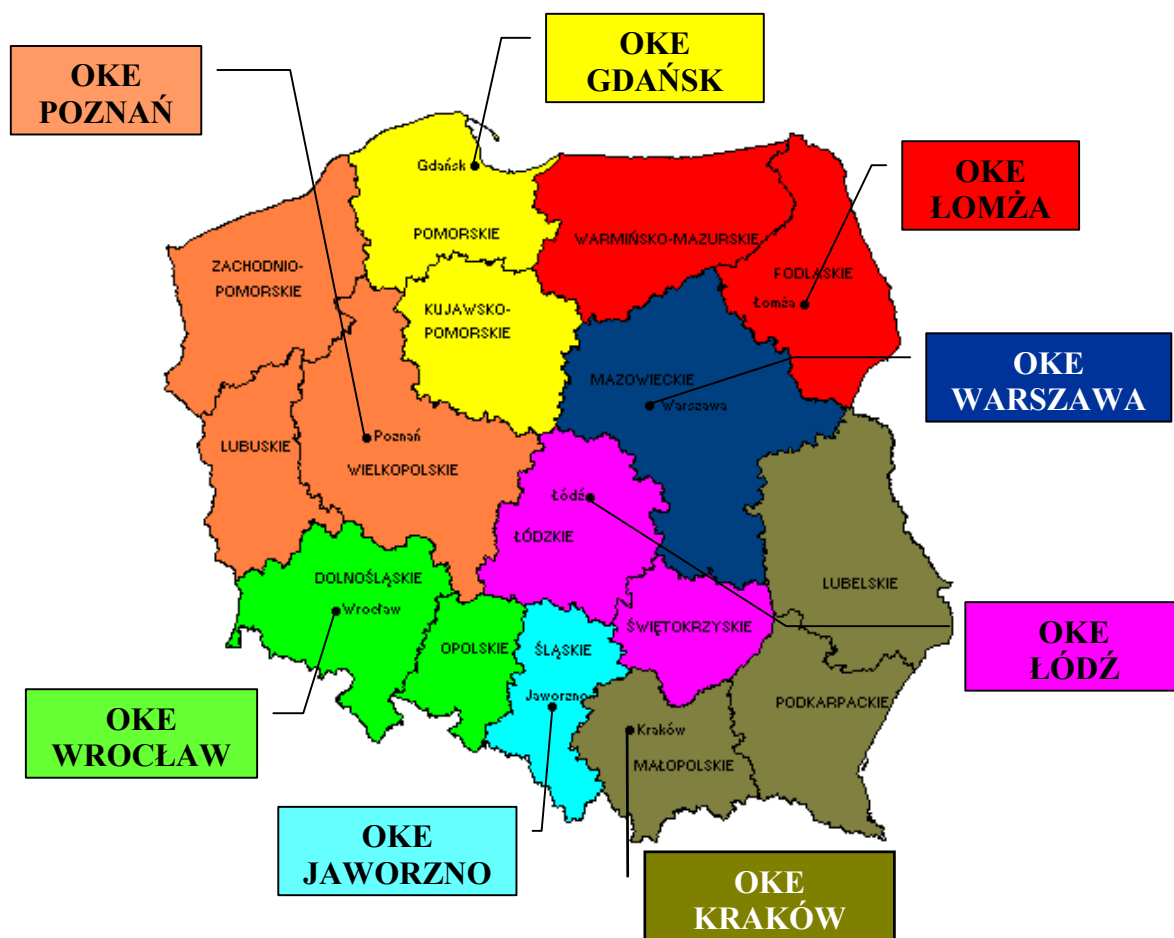
Not knowing what to show a friend who paid me a visit recently, I chose a modern art exhibition entitled “Warsaw Impressions” recommended in a magazine by one of my favourite artists.

The exhibition, just opened in the Meridian Gallery, was widely advertised as a unique display of the most exciting exhibits by Warsaw’s leading contemporary artists and the theme joining all the exhibits was the nature of city life.

We came with high hopes for an inspiring afternoon, but we left really disappointed. The first blow came at the ticket office where we had to pay a mind-blowing 40 PLN entrance fee. We proceeded into the first room, only to be greeted by four seemingly blank canvases and a small plaque which read “Warsaw Thoughts”. A little confused, we moved on but other exhibits were of similar quality – a strange installation entitled “The Sound of Warsaw”, deformed sculptures showing “Warsaw Blues” and virtually nothing to catch your eye or stimulate your imagination – just a collection of several randomly chosen works by unknown artists.

Maybe we missed the point but to make things worse there was nobody who could give us some background information or explain the idea behind these ‘masterpieces’.

In the end we both felt that if one wanted to reflect on the nature of city life, a much better effect could be achieved by standing on a pavement outside or at a busy crossroads, so if you don’t want to spend a fortune and waste an afternoon, choose something else instead.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Łucka 11, 00-842 Warszawa
tel. 022 656 38 00, fax 022 656 37 57
www.cke.edu.pl ckesekr@cke.edu.pl

OKE Gdańsk

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk,
tel. (0-58) 320 55 90, fax. 320 55 91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

OKE Łódź

ul. Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. (0-42) 634 91 33 s: 664 80 50/51/52
fax. 634 91 54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

OKE Jaworzno

ul. Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. (0-32) 616 33 99 w.101
fax. 616 33 99 w.108, www.oke.jaw.pl
oke@oke.jaw.pl

OKE Poznań

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. (0-61) 852 13 07, 852 13 12, fax. 852 14 41
www.oke.poznan.pl
sekretariat@oke.poznan.pl

OKE Kraków

al. F. Focha 39, 30-119 Kraków
tel. (0-12) 618 12 01/02/03, fax. 427 28 45
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

OKE Warszawa

ul. Grzybowska 77, 00-844 Warszawa
tel. (0-22) 457 03 35, fax. 457 03 45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

OKE Łomża

ul. Nowa 2, 18-400 Łomża
Tel/fax. (0-86) 216 44 95
www.okelomza.com
sekretariat@oke.lomza.com

OKE Wrocław

ul. Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. sek. (0-71) 785 18 52, fax. 785 18 73
www.oke.wroc.pl sekret@oke.wroc.pl